

12 RÖPIRAT.

Budapest,

1881. augusztus 15.

I. évfolyam

XI. füzetet.

A zsidó és zsidóskodó hírlapokról.

A magyar nemzet történetének egyik gyászos korszakáról ezt jegyezték föl a krónikások: „II. András alatt igen szomorú következése volt az országra nézve a zsidók, elhatalmasodása, kik uzsorával, zsarolással és csalásokkal pénzhatalomhoz s ez által hivatalokhoz s nagy befolyáshoz jutottak. A zsidók pénzt kölcsönöztek a királynak s a nagyoknak, és koldus-szegény nyerték egész Magyarországot, a nyomorult néptől megvették a gyermekeket s keresztény-rabszolgákat tartottak,” stb. Csak eddig akartuk ismételni, pedig még sokkal szomorúbb képet fest a krónikáiró hazánk akkori állapotáról, majd nem oly nagyon szomorút, mint a milyen Magyarország mostani állapota. Mert most a zsidók, telhetetlen pénzdühök kielégítésére, fufangjaik, embertelen önzésük s minden rosztban egymást segítő összetartásuk mellett, még egy eszközzel is rendelkeznek s ez – a sajtó! És a sajtónál alkalmazzák ők leginkább nyomorult rabszolgáik legeslegnyomorultabbait.

Egykoron legnépszerűbb regényírónk, kinek az a megfoghatatlan szeszélye támad olykor, hogy be-beszennyezi a nemzete szeretete által nyújtott aranytollat, most azt írja már: „A zsidó nem tart kutyát vagy más állatot, inkább gyermeket fogad a helyett.” Igaz egykoron oly nagyon szeretett író! Igaz és mégsem igaz. Igaz, hogy a zsidó nem tart kutyát, de nem igaz, hogy inkább gyermeket fogad, mert a helyett inkább keresztény rabszolgát tart, aki tartozik azokat a szolgálatokat nála teljesíteni, a miket a keresztényeknél a házörző eb. E rabszolgák számára a zsidó kiadó lapot alapít, melyben a házörző kötelessége, „gazdájának” és egész fajának hízelkedő csóváltatással „szolgálni;” gazdájának minden, keresztényeket megrontó vállalkaitban résztvenni; s dühösen megmarni mindenkit, kire „ura”

uszítja. És úgy tele dugdossák még a nem-zsidó lapokat is ilyen házörzőkkel hogy igaz okkal mondhatta egyik intelligens vidéki város kaszinó- elnöke: „Magyarországon most már odajutottunk, hogy csakis a zsidók bírnak szabad sajtóval. A zsidónak szabad nálunk mindenkit és mindent piszkolni, gúnyolni, gyanúsítani; az osztályokat, nemzetiségeket egymás ellen izgatni, lázítani, hogy ők a zavarosban halászhasanak, és egyik keresztény kaparja ki a másik zsebéből az utolsó krajczárt is a zsidók számára. De a keresztényektől azt praetendálják, hogy azok úgy tekintsék őket, mint nébánts-virágot, tisztelettel nézzék a zsidók gazságait, s örüljenek, hogy koldussá teszik a magyar nemzetet. Csakhogy elfelejtik azok az újságíró urak ott a fővárosban, hogy mindennek van határa, és a kifosztott szegény nép majd fog magán segíteni tudni, és szabaddá teszi a sajtót a zsidók hatalmától, s megtisztítja a zsidónál is aljasabb zsidó-cselédektől!”

Mert Magyarországon a napi sajtó egészen inficiálva van a zsidóktól. Minden osztály, minden politikai párt számára vannak zsidólapok, melyek igazi zsidó fűfanggal tudják valódi tendenciájukat elrejteni. A középosztály számára a francia „esprit” czíme alatt árulják az utczai frivolságot, és rátukmálják a tisztességes magyar nemzetre a Niniss- és Nana-kultuszt.

Raffinrozott érzékiséggel izgatják föl az ifjúság phantaziáját, hogy az észrevétlen fogadja el a fogalmak összezavarását, melyet ezek a „keresztény rabszolgák” zsidó uraik érdekében hirdetnek. A c z é l, az igazi zsidó cél, melyet a ledérség alatt üznek, az, hogy az ifjúság fogalmait a becsületről, helyesről, kötelességről összezavarják, és a könnyelmű nők által az uzsorások körmei közé vesesék. Hisz az uzsorásoknak a sajtó után legbiztosabb kerítőik a ledér nők! Hány romlatlan ifjú jön föl ide a fővárosba, tele jó szándékkal, hogy tanulmányait végezve, szegény szüleinek támasza és gondviselője lesz, vagy hogy mielőbb önállóságot víva ki magának, becsületes szívének választottját, az egyszerű jó kis leányt, ki otthon olyan bámulattal gondol reá, nőül vehesse, és boldoggá tegye; – de az ilyen zsidó lapok minden-nap újból azt hirdetik, hogy nincs magasabb törekvés, mint a trikók után, nincs más boldogság csak a ledérség, nincs szentebb kötelesség csak pénzt szerezni minden áron, hogy az olcsó szerelmet drágán megfizessék. És akárhány uzsorás zsidó van itt Pesten, a ki csupán hamis váltókra ad pénzt, természetesen csak ott, a hol tudja, hogy az ezerszeres uzsorát kifizeti az ifjak családjá, habár koldusbotra jut is. És az uzsorás egyszerre fosztja meg a becsületes szülőket, kikhez másképp nem férhetett volna, vagyonuktól és gyermeküktől, mert a ledér

életre tévedt ifjú elveszett a családnak és a hazának is, és sok esetben még szerencse, ha csak öngyilkos lesz. De mit bánják a hírlapíró keresztény-rabszolgák, ha hozzájárulnak is a becsületes, békés, boldog magyar családok elpusztításához, csak az ő zsidó „uraik” t e l h e t l e n p é n z d ű h é t szolgálhassák!”

Ha a közép-osztály számára ledéren írnak, a nép számára írt lapoknál más taktikát követnek. Ott versenyeznek a ponyva-irodalommal egy-két krajczáros lapjaikkal, és közölnek rémségesnél rémségebb történeteket, ha Európában nem történik elég borzasztó eset számukra, kiszedik régi kalendáriumokból, vagy komponálnak, hogy rettenetes híreikkel kiállják a concurrentiát a ponyva-irodalom remekeivel: a „Zsidóból lett disznó,” – „Bogár Imre,” – „Madarász János” stb. rettenetes szép történeteivel. De míg az eddigi ponyva-irodalom termékei végén mindig ott állt a morál:

Aki rossz életet él,
Mindig rossz véget is ér!

a ponyva-hírlapok elrejtik tendenciájukat, a mi nem más, mint mindig a zsidó érdekeket szolgálni, azok mellett közvéleményt csinálni, gaztetteiket szépíteni, vagy elhallgatni, és, mert rettegnek a kifosztott nemzet öntudatra ébredésétől, a népet ámitani s gyűlöletét más irányba vezetni. És valódi zsidó arcátlansággal, a „független szabadelvűség,” a „nemzeti erkölcs” s hasonló szent nevek czége alatt, vétkeznek a szabadelvűség s a nemzeti erkölcs ellen. Mert szabadelvűség az, ha például ők a trónörökösről s királyi arájáról, per „Rudolf és Stefánia” írnak? – de ha zsidókról van szó, akkor nem mernék elmulasztani a legmagasabb czímezést: „báró Hirsch, a v a s ú t király,” vagy „a Rothschild- dy n a s z t i a, sőt Spitzer úr, Steiner úrnő, Türkischgelb kisasszony stb.... S ha valamely jókedvű fiatalember, mulatságon nevet a handlé pipes leányán, vagy kiutasít egy henczegő zsidó suhanczot, abból az ilyen „zsidó házörzők” országos ügyet csinálnak, s nyilvánosan m e g l e c z k é z i k s műveltségre tanítják a fiatal embert.

Midőn nemrég a konstantinápolyi osztrák-magyar követségnel kisült a levél-sikkasztás, a zsidó-lapok házörzői vezércikkeket írtak „Egy gazember gróf.” – „Egy grófi gazemberéről, csakhogy ezáltal a figyelmet elvonják a milliárdos zsidóról, ki pénzét arra használta, hogy a grófot megvesztegesse, és a ki a gazság sz ér z ő j e v o l t. A milliárdos zsidó, a pénz-király épp oly „insolid” módon iparkodik a nemzetek utolsó forintját is kizsarolni s a maga milliárdjaihoz kaparni, mint a nyúlborös handlé az éhes koldus utolsó garasát is elcsalja. Mert más az, ha egyik állam megveszi a másik állam titkát, azt még mentheti az, hogy népek jóléte,

országok érdeke miatt teszi, de a milliárdos zsidó csak az emberiség kárára saját kielégíthetlenné pénzűhét szolgálja.

És a zsidó lapok keresztény rabszolgái még leczkézni merik a magyar ifjúságot, és a zsidók iránt „lovagiasságot” követelnek! Hisz ép úgy követelhetnének lovagiasságot a döghalál, az árvíz, vagy a tűzvész iránt? Miért nem merik a zsidókat, nem is lovagiasságra, még csak nem is humanizmusra, hanem csak egy parányi könyörületre inteni, midőn látják, hogy annyi becsületes keresztény családot juttatnak koldusbotra, annyi családapát vagy ifjat a börtönbe vagy öngyilkosságra?!

Mindenkit vádolnak, piszkolnak, csakhogy a zsidó gazságokról elvonják a figyelmet, s mást okozzanak minden rosszért a mit a zsidók elkövetnek. Annyira vetemedik ilyen zsidó házőrző, hogy még a jótékony nőegyleteket is megtámadja, ismét azzal a rejtett céllal, hogy a nyomorban szenvedők gyűlöletét a zsidókról a jótékony nőkre fordítsa; s ezért mintha részvétellel írná: „nálunk senki sem keresi fel azt, akit a betegség szalma-ágyához köt, ott veszhet.” Ne ámítsa kérem, a népet, kitűnő szemita házőrző! mert ön igen jól tudja, hogy akit a nyomor már Szalma-ágyra vetett is, még azt is felkeresi a zsidó, s kihúzza alóla a szalmát is, vagy, ha éppen zsidó házában fekszik az a nyomorult szegény, akkora milliomos zsidó háziúr még személyesen is fölkeresi a nyomorult lakót nyomorult lakásán, még pedig bottal keresi fel, s azzal veri ki, mint a szegény beteg zenészszel is történt, amit aztán a törvény előtt a milliomos zsidó, házmesterével együtt eltagadott. Mert mi a zsidónak a hazugság? Csak annyi, mint az ő keresztény rabszolgáinak! A szegény beteg zenészt pedig befogadták a Duna hullámai. Ezen és számtalan hasonló eseten tessék nevetni szemita élczelők és humorizáló zsidó-cselédek!

A keresztény papságról csak gúnyt, piszkot, trágár élczeteket közölnek, de a zsidó rabbikról csak tiszteletre vagy bámulatra méltó dolgokat; az valamennyi „csoda-rabbi,” – „csodatévő,” – „csodálatos,” – „szent,” – „aki az isten akaratát is a saját akarata szerint tudja változtatni,” – etc, és ilyen zsidó csodák mellé nem merik a ravasz szemita házőrzők hozzátenni még azt sem, hogy babon a vagy népámítás, nem még hogy gúnyolni mernék.

Es ilyen undorító zsidó szolgálatra nemcsak olyan írók hagyják magukat felbérelni, akik a toll férfiai közt a csöcseléket képezik, de még oly tehetséges fiatal írók is, kiktől a nemzet elvárhatná, hogy ne a nép kifosztói, de az emberiség harcosai közt foglaljanak helyet. És a közönség szomorú csodálkozással látja, ha a kedvelt ifjú költő, ki oly szép dalt írt a kenyérről, a helyett, hogy védené

is az éhes szegény emberek kenyerét a jóllakott zsidók telhetetlen kapzsisága ellen, a helyett megtámadja gúnynyal, piszokkal a szegény népet, a mely önvédelemből kizárja a szemita korcsmárosokat helységéből Hadd füljön a nép pálinkába, részeg embertől könnyebben elcsalhatja a zsidó a gunyhót a feje felől s a földet a lábai alól! És a rajongó ifjú költő, ki mint egy apostol vezethetné a népet a helyes útra, a helyett a furfangos zsidók furfangos szolgája, aki mindent összehord, és mindent piszkol csak azért, hogy az igazat ne kelljen megmondani. Vádolja az ország alkotmányát, gúnyt űz a törvényekből, csak egyetlen kis törvény-czikkelyt véd szenvedélyesen, azt, amely zsidókat emancipálja. Pedig tudja jól, hogy ez az egyetlen egy kis törvényczikkely teszi tönkre az egész alkotmányt. Mert, ha az alkotmány rősz, a törvények súlya elviselhetetlen, akkor az rősz és elviselhetetlen mindenkire kivétel nélkül, de hát miért gazdagodnak oly rohamosan a zsidók ugyanakkor, mikor a keresztények koldusbotra jutnak? A keresztény földesúr földönfutóvá válik, míg a nyúlőrös zsidó nagybirtokos lesz. Tessék erről dalt írni, ifjú költő! Szomorú lesz a dal, és az ön zsidó „gazdájának” nem fog tetszeni, de ön akkor, mint világosság fog a nép előtt járni, jóltevő, tiszta fénynyel, míg most bűzös mocsár fölött, mint kétes fényű lidércz, ámitja ön a jámbor szegény embereket, míg az értelmesebb közönség csak szánja önt azért a szerepért, melynek eljátszására hiúságból vagy, ami még rosszabb: önérdekből vállalkozott.

Toroczky Károly.

Elvbarátainkhoz!

Nem kell engedni a zsidónak! Le kell őt álcázni mindenütt; de egyúttal azokat is le kell festeni, akik tudatlanságból vagy, mi sokkal rosszabb, gonoszságból, könnyelműségből, a zsidó bicskájára kerültek magok, vagy másokat is odavetettek prédául. De különösen azokra fordítandó a főfigyelem, a kik nem átallják a farkast az akolba eresztetni, hogy a farkastépte juhhúsból nekik is jusson. Ezek azok, kik nem törődve azzal, hogy honnan jó a haszon, csak legyen, azt sem bánják, hogy a zsidó előbb egész kenyeret szerez, és nekik csak hulladékot ad.

Nekünk antisemitáknak egy igen biztos módunk van, meggyőzni a világot ügyünk igaz voltáról, és ez jobban fog beszélni, mint bár-

milyen dörgő phrázis, vagy pattogó cikk; ez ellen sem tudományos sem philanthropikus érveléssel küzdeni nem lehet; ez kérlelhetetlenül ítél, t. i. számokban, – ez megdönthetetlen, ez a – – statisztika.

Nekünk statisztikai adatok kellene. (Igen ám! hanem általános az a panasz még a külföldön is, hogy a zsidók a statisztikát mindenütt hatalmukba kerítvén, confiscálják a reájuk vonatkozó adatokat, sigy nekünk csak a sötétben kell botorkálnunk. – Szerk.) E végből az volna szerény tanácsom mindennek előtt t. szerkesztő úrhoz, legyen oly szíves és nyisson lapjában statisztikai rovatot, és tűzze ki a tételeket, a melyekre statisztikai adatokat követel. Érre minden elvbarát lelkiismereti kötelemének fogja ismerni, ezen tételek bármelyikére vagy többekre is adatokkal szolgálni. Ezen eszme kiviteli módját én meg nem határozhatom, annyit azonban mondhatok, hogy e füzetek olvasói közt többen lesznek, a kik szerkesztő urat a feldolgozásban segíteni fogják. (Hát mi annak csak örülni fognánk, ha az alábbi kérdőpontokra minél több oldalról nyernénk adatokat. – Szerk.) Én ilyen tételekre óhajtanék feleleteket, és pedig:

1-ször. Hány fő és nemesi birtok vándorolt gazdája könnyelműsége folytán zsidó kézbe? Itt röviden el lehetne mondani, melyik családtag volt az, a ki ősi birtokába a zsidót beeresztette? Ki volt a fő hibás és mi volt a fő hiba?

2-ször. Hány birtokot és kitől árendálnak a zsidók, és mily feltételek alatt?

3-szor. Hány egyházi birtokon van zsidó regale-vagy korcsmabérlő, és mióta? Mely gazdatiszt és jószágigazgató pártolja a zsidó bérlőt?

4-szer. Hány falusi kisbirtokos, gazda és zsellér birtokát szerettek össze a zsidók, mennyi év alatt, és circiter megmondani azt is, mily úton?

5-ször. Micsoda helységeket szeretnek kiválólág a zsidók, vallás és nemzetiség után Ítéelve?

6-szor. Micsoda hivatalokban vannak zsidók alkalmazva?

V-szer. Zsidó földesurak és bérlők mennyi keresztény gazdatisztet alkalmaznak?

És így tovább. Más tud mást, szóljon. – Ez lesz a pöröly, mely legkeményebben fog sújtani. Ezek nyomán okvetlen át kell látni az igazságot még azon kedves semitophileknek is, kik nem akarják hinni, hogy a zsidó rosszabb mint a trichin.

Keménylem, hogy t. elvbarátaim ezen felhívást fontolóra veendik. Gondoljuk csak meg, ha a kérlelhetlen adatok a főnemesség és főpapság szeméit megnyitandják, mily dőfés lesz ez Ábrahám ivadéka! Erre talán felocsúdnak még a t. képviselő urak is, és ha a

zsidó váltóval fogja is őket riasztani, fognak merni szólni, nyíltan.

A főnemesek belátandják, hogy őseik dicsfény-övedzte nevét háladatlanul bemocskolták, a főpapság belátja, hogy sok gazdatiszt mily gálád üzemeket tesz a bélietknél, és elismerendik, hogy az egyházi birtokok a keresztény egyházéi és hogy, ha valakinek kell belőlök hasznot húzni, azt első sorban a keresztények érdemlik meg, nem a zsidók. Tekintetbe veszik az erkölcsi romlást, mely rémes pusztítást okoz ott, hol egy zsidó bérlő felüti sátorát. Igen rosszul hat az emberre, ha egy pap, nyomorult pénztöbbletért keresztényt mellőzve, minden gonoszra kész zsidót ereszt a korcsma-bérletbe.

Még valamit!

Tapasztalásból tudom, hogy sok hely van még, hol még a „12 röpirat”-ot nem ismerik. Terjesszük azt, és vele az eszmét. Minden előfizető szerezzon még legalább egyet: és vessük ki a hajót azokra, a kik ez ügyről nem akarnak tudni többféle okból, és a gyávákra, a kik félnek a zsidóbruderságot eljátszani; saját példányainkat adjuk át olvasásul különösen a tanítóknak, 'avagy ezek számára praenumeráljunk. – Sajnos, hogy találkoznak olyanok is, kik a zsidót védeni merik: ehhez sok kell; – hát még prédikálni a zsidók mellett, mint múltkor egy apát-plebános tette, – a kit a zsidó „Pester-Lloyd” ezért meg is dicsért! Ez csak valami! (Bizonyosan kanonokságra aspirál, a – „Lloyd” (!) segélyében reménykedve! – Szerk.)

Ez az úr elfelejtette, hogy micsoda állása van, – vagy tán elengedett neki valamit a „Hofjud”?! – Az oroszországi modort mi követni nem akarjuk; – nekünk vér nem kell; de védelem az ellen, a ki minket tönkre akar tenni. Az eszmék harcza kezdje el, – ennek át kell törni és ott hatni, a hol okvetlen megvan a tehetség, tudomány és hivatás az országot a vérszopó faj kíntól megmenteni.

Gamaliel.

Eszmetöredékek.

Széles e hazában örömmel üdvözik e füzetek szerkesztőjének működését úgy hiszem, ez felér a zsidótányérnyalók, a váltóprolongálók „derültség”-ével, kik önmagukat kikötik a pellengérré, s kiktől undorral fordul el a nemzet.

Úgy voltunk eddig mint a kit egy nehéz álom nyom, s a ki álom közben lidércnyomásban szenved: kiáltani akartunk, de csak

nyögni bírtunk. Önnek, tagadhatlanul hazánk legnépszerűbb képviselőjének, köszönhetjük, hogy enyhítő jajkiáltással ébred a nemzet, ébred a hazafiság, mely már minden téren teljes apathiába készült hanyatlani.

A többé nem szabad, hanem a zsidóság által kézzel lábbal megkötött sajtó nem képviseli mai nap a nemzet érzületét. Ha a magyarság rovására dicsőítenők a zsidót, nyitva állanak az ily cikknek a sajtó minden rovatjai; de ha lancettel vizsgálni kívánjuk nemzetünk életét veszélyeztető sebét, azt csak e röpiratokban tehetjük.

Rum képviselője körül krisztallizálódik most a hazáját szerető s ezt fenntartani akaró elem, a honszeretet vonzó erejének csak a lelkiismeretlen zsidó cameraderia szegül ellene; ezt lehetőleg ellensúlyozni, leálcázni, minden hazafi kötelessége.

A zsidóság bérbe vette a 19-ik századot, korszellemet, tolerantiát, humanitást, felvilágosodást s változatlan szokása szerint itt is rablógazdászatot űz, mert ezen talajt is, tulajdon érdeke kívánalmái szerint, a legszemtelenebb módon zsákmányolja ki.

Minket vádol barbár intoleranciával; épen oly joggal panaszkodhatnék a róka és a farkas, ha garázdálkodásaiknak gátat vetni szándékoznak.

A zsidó: az már a tolerantiának netovábbja, valódi extractja, mert ha fojtogat, s panaszhangot hall, azonnal policzájért kiált, s felzúdítja áldozatai s ezek védői ellen aljas zsoldosai egész darázsraját.

A zsidók ismert „szerénységük” folytán azt merik állítani, mikép azért nem szeretjük őket, mert nincs bennünk humanitás és szeretet. Oh van, túlságosan is sok, s reád Izrael legtöbb pazaroltott, de ezen tettét meg is bánta eddig minden nemzet.

Az igazi szeretet és tisztelet ki nem erőszakolható a még oly jól fegyelmezett sajtó által sem, azt meg kell érdemelni.

Fűnek fának hirdeti a sajtó, hogy a zsidók mindenütt az előhaladás pionnierjai. Igaz, minden korszak, minden nép gyöngéit kizsákmányolni, s kiállhatlan tapadékony természetüknél fogva minden-hova betolakodni, s magokat beerőszakolni, azt perfecte értik, de előrehaladni: az már más kérdés.

Hová lettek az egyiptomiak, phöniciak, massageták, hunnok, avarok stb. A föld nyelte el őket? Nem: beolvadtak a többi nemzetiségekbe.

A magyar, német vagy akármely más európai nép, mostanában is az, a mi csak ezer év előtt volt? Határozottan nem; sem a Cheruski Hermann sem Árpád nem ismerne ma tulajdon nemzetére, de még nyelvét sem értené.

Csak a zsidóság nem változott; olyan az most is minden tetteiben, érzelmeiben, sőt testalkotásában s mozdulataiban mint volt a pháraók idejében; tanít erre a történelem, s az egyiptomi templomok kőbe vésett alakjai közt a zsidó azonnal felismerhető. Ha Mózes feltámadna s a magyar Judaeába tévedne, minden tétovázás nélkül meghatározhatná, valjon a nagyságos óraság Áron, Levi vagy Ruben családjához tartozik-e?

A viszonyokhoz alkalmazkodni nem egyértelmű az előhaladásal; érti azt a róka is, de azért mindig róka marad. A nem-zsidó más éghajlat alatt, más nemzetek közt oly hamar átidomul, hogy a jövő generációban az elődök jellege csak szórványosan található, míg végre egészen elenyészik. Csak a zsidófajra nem hat semmi; a külmáz, melylyel a g'seft kedvéért magát felruházza, nem más, mint jól kiszámított ámitás; húzzd le róla az előhaladás álcáját, s mintha csak tegnap üzték volna ki Egyiptomból, oly telivér zsidóval találkozol. Talmud-tanai fentartják benne a benső, fosztogató természetet, minden tudományát csakis erre alkalmazza; azért oly veszélyes minden más nemzetre nézve.

A szabadkőművesek „ellenei a zsarnokságnak, védik tehetségük szerint az özvegyeket és árvákat,” de a gyámoltalan árva népet a legcsúfabb, legiszonyatosb, mert könyörületlen zsidó zsarnokság ellen védeni: ezt tiltja nekik a „testvéri szeretet”, s összefont karokkal nézik, miként fojtogatja sorra a fogadott kölyök tulajdon testvéreiket; mert ez a divó zsidó humanismus követelménye, a felvilágosodásnak most felfedezett legnemesb vívmánya.

A sémita faj, minden gaz tettei s undok tulajdonságai daczára nektek „kedves testvér”, mert a tisztelt □-nak fajkülönbséget ismernie nem szabad. De tulajdon véretek? Hát ez már nektek semmi?! Ennek agyonnyomoritását fednetek kell: nem fátyollal, de p o k r ó c z z a l; vádolni kell mint ezen nyomornak szülőökát: a papságot, a hiányos iskolázást s tömjénezni Izraelt! Warum? darum!

1848 előtt jobb iskoláink, jobb papjaink voltak? azelőtt csak vizet ivott a nép? Mióta s kiválólag mely helyeken pusztul az?

Van-e valaki, a ki- azon elvitázhatlan tényt tagadni merné, mikép azon községek, melyek körükben zsidót nem tűrnek, a nagyon is megszorított adó daczára, virágzanak; ellenben, ha a legrendezettebb községbe is befurakodott a zsidóság, ott a kereszténység tönkrejutása, rendelkezék bár a legkitűnőbb pappal és iskolával, kimaradhatlan.

A túlzott hitbuzgóság, tudományhiány, optikai tévedés okozta Galilei tanainak tagadását; az akkori papság azt hitte: ha mozog a föld, szenved a hit.

Mai nap pedig az álfelvilágosodás papjai, a szabadkőművesek nem engedik, hogy napfényre kerüljön az igazság; mert szenvedhetne a g'seift. Óh ti újdonsült sötétség bajnokai! Tények, számok hirdetik az igazságot oly hangon, hogy még belereped füleitek hártýája.

Valóban, mintha nemzetünket már nem eleget sújtotta volna a kegyetlen sors, még azon átok is teljes súlyával nehezedik reánk, hogy egy idegen faj vakondak munkájához tulajdon fajbelieink is segédkezet nyújtanak; ez több mint honárulás, mert odavetni martalékul hazát, nemzetiséget, hitet, családot s a jövő ivadékot: ez megtagadása mindennek, a mi egy ember előtt szent, s ezt semmiféle kopott frázisokkal sem lehet szépíteni.

De mind ez nem elég; hadd teljen csordultig a nemzet gyaláztaja; hadd vesszen örökre nemes önérzete. Kárörömmel röhög a judophil raj: „Ha lni akarsz, utánozd a zsidót” Köszönjük a felvilágosítást; de a magyarság zöme, ameddig él, becsületes s magyar marad, s azért, ha élni akarsz hazánk ősnépe, véd m a g a d a törvény és alkotmány nyújtotta eszközökkel!

Segíts magadon s az Isten is megsegít!

(Árvamegye.)

Beszkidí.

A magyarországi zsidók történelméhez.

Midőn e címet tettem cikkem fölé, azon elv vezérelt, hogy ma, mikor egész Európa tüzetesen foglalkozik e népfaj jelenével, nem lesz éreketlen a történelem mint a legigazságosabb bíró világánál, múltjokat is megvilágítani; nem lesz pedig annyival inkább sem éreketlen, mert egész múltjok szoros összefüggésben van jelenükkel.

Régen is csak az volt a zsidó, a mi ma, csakhogy akkor korlátozottabb politikai szabadsággal bírt, mint ma. A társadalom a múltban sem fogadta el őket egyenlő, méltó társnak, s legyen e népfaj bármily jogokkal felruházva, mindig ki fog ríni belőle a zsidó!

Hogy, nálunk ne lett volna zsidókérdés a múltban is, azt tagadom. Történelmünk lapjain nem egyszer találkozunk oly eseményekkel, mik igen is élénken foglalkoztatták nemcsak a királyokat, de a nemzetet is. A zsidók idelapulása s az ebből származó összetűzések majd a földnépével, majd az iparos osztálylyal, sokszor teremtettek oly helyzetet hazánkban, mely nem csupán elkeseredést, de néha tettlegességet is vont maga után.

Az akkori és a mostani helyzet nem sokban különbözik úgy annyira, hogy a zsidókérdéssel szemben sehogy sem lehetünk egykedvűek.

Hogy mily közlelről érdekel bennünket e kérdés, kitetszik abból is, hogy saját tűzhelyünket illetőleg, már 1375-ben egy tekintélyes német író, tehát idegen, akkor megjelent munkájában igen élénken foglalkozott e kérdéssel, s óva intette a magyarokat, hogy e dolgot ne vegyék kicsibe. De mi, mint a világ legtürelmesebb nemzete, csak hallgattuk a szép szót, de annál kevesebbet tettünk. Pedig e kérdés akkor is fontos volt, ma azonban már akuttá vált.

Dr. Kluna „Das Ungerland” című értekezésében, Magyarország nemzetiségeinek számarányából és évenkénti különböző szaporodásukból vont következtetést, mi bizonynyal megérdemli, hogy itt felsoroljam.

A magyarok, – úgymond Klun, – a szlávok, de kiváltképen a zsidók irányában kevésbbé szaporodnak. Elég nagy dolog, hogy a politikusok gondolkozzanak felette. [„ Stoff genug für den denkenden Staatsmann!”]1)

S így folytatja tovább: „A zsidóknak nemcsak születés, hanem beköltözés által is rendkívüli szaporodása nem egyedül a magyart, de a más nyelvű lakosságot is érdekli, vagy nyomja.”

Ebben bizony nagy igazsága van, mert csak 1866-1870-ig az összes születések általában 17.23 %-val múlták felül a halálozókat, még pedig:

a római katolikusoknál	16.19
a görög katolikusoknál	22.14
a keleti görögöknél	19.48
az ágostai hitüeknél	14.73
a helvét hitüeknél	15.26
az unitáriusoknál	23.55
a z s i d ó k n á l • •	49.30szel
zsidók szaporodása.	

S1870-en túl csak egy évet is veszünk, még feltünőbb a zsidók szaporodása.

1874-ben például Magyarország-Erdélyben született összesen 572.444 fiú s leány. Ebből zsidó volt 21.021. Meghalt összesen 571.728, s ebből zsidó csak 12.063 volt. Míg például helvét hitvallású született 77.000 s meghalt 84.079 ²⁾, tehát a halálozások sokkal multák felül a születéseket, a zsidóknál éppen megfordítva van. S ez

1.) Das Ungerland. Vom Ministerialrath dr. Klun in Wien, 1875. – 2.) Magyar statisztikai évkönyvek, Budapest 1874. II. füzet.

az arány évről évre nagyobb lesz, úgy, hogy valóban félnünk kell, hogy Árpád országában egy szép reggelen a zsidó lesz az úr, – ha engedjük.

Ezek után áttérek a zsidók történelmére, főbb vonásokban.

A zsidók nálunk a XI. században tűnnek fel. Ugyanis ekkor, 1092-ben, a szabolcsi országgyűlés élénken foglalkozott velők, s ettől fogva mind sűrűbben kerülnek a törvényhozás elé a zsidó ügyek, miután a keresztényekhez való viszonyukat minduntalan rendezni kellett de egészen sohasem tudták elintézni, a min csudálkozni ugyan nem fogunk, de annál inkább sajnáljuk. Ez a folytonos rendezés arra a következtetésre vezet, hogy már a XI. században oly feltűnően szereplő zsidók, az ország régibb népes lakosai lehetnek sőt a vezérek korában is a magyarok közt lakhattak, miután némely tudósítások szerint a hozzánk települt kozárok közt a zsidók még hivatalt is viselhetek.¹⁾ Vagy talán éppen a magyarokkal jöttek be a kozároktul, kiknek nagy részük a zsidó hitet vallotta, bizonytalan.

Sokkal nagyobb a valószínűség, hogy akkor költöztek be, midőn a magyarok Európát retteggették becsapásaikkal, s tetemes ingó jószág került ide, melynek értékesítése cserét, tehát kereskedést idézett elő.²⁾

A kereskedés volt tehát főfoglalkozása a zsidónak, mióta megvan, s ezzel talán úgy van, mint a magyar cigány a hegedülés-sel; s van is a kettő között némi közösség! Mert a cigány hegedűvel csalja ki a pénzt, de legalább gyönyörködtet; míg a zsidó geschäfte-léssel, a mi nem igen szokott gyönyörködtetni; s hogy e téren mennyire haladt képességük, bizonyítják azon törvények, melyek eme kapzsiságnak s csalásnak voltak útját bevágandók. Sz. László idejében hozott törvények megtilták a zsidóknak, hogy keresztény nőt vehessenek el, s tilos volt keresztény szolgát tartaniok, s ha ilyen találatok nálok, el kellett venni és szabaddá tenni.³⁾ E rendelet bizonynyal annak volt kifolyása, hogy a zsidók a keresztény szolgákkal embertelenül bántak, a mi annyival inkább jogtalan volt, mivel a zsidó szolga soha sem volt annyira alkalmas bármily munkára, mmt egy keresztény; de meg zsidó szolgát azért sem szerettek tartani, mert ez saját vérükből való lévén, éppen úgy értett a rászedéshez, mint gazdája, – a mi a zsidónak saját háztartásában természetesen nem tetszett. Így van ez jobbára napjainkban is.

¹⁾Kerékyártó Árpád: Magy. művelődésének története, Pest, 1865. II. k. 160. l. –

²⁾ Hunfalvy Pál: Magy. ethnographiája, Bpest. 518 l. – ³⁾ Horváth Mihály. magy. történelme. 1871. I. 338.

Kálmán király szintén eltiltotta a keresztény szolgák tartását, a mi abban leli magyarázatát, hogy a zsidók Sz. László törvényeit kijátszották, mihelyt alkalom nyílt reá. Sokkal nevezetesebb Kálmán azon rendelete, mely szerint a zsidók csak püspöki városokban lakhatnak, ¹⁾ valószínűleg azért, – jegyzi meg Horváth Mihály, – hogy annál több alkalom legyen megtérítésükre. ²⁾ Én azonban kétlem, mert hisz régi közmondás az, hogy kutyából nem lesz szalonna. A zsidó mindig zsidó marad, ha mindjárt húszszor is megkeresztelik. Véleményem szerint azért nem volt szabad nekik a püspöki székhelyeken kívül másutt is lakni, mert nem lehetett volna ellenőrizni csalásaikat; azért kellett tehát a székhelyeken lakniok, hogy szem előtt legyenek. – Ma az ilyen törvény sem volna képes meggátolni a visszaéléseket.

S hogy minden csalásnak elejét vegye, a nagy király azt rendelte, hogy a keresztény és zsidó közti üzletek alkalmas tanuk előtt s írásban köttessenek.

Hogy miért volt erre szükség, az magából a törvényből kiviláglik.

Mind a mellett is valóban igaza van Szalaynak, midőn e megszorításokkal szemben azt mondja, hogy a magyarországi zsidók helyzete e korszakban is kedvező volt, a nyugot-európai zsidóüldözésekhez viszonyítva.

S ez igen sajtáságos. Mert míg más népek idők folytán lassankint beolvadtak a magyarba, mint például a bolgárok, kik az izlomot követték, s csak olyan kereskedő nép voltak, mint éppen a zsidó, – addig a zsidók, bár állapotuk nálunk sokkal kedvezőbb volt, mint Német-, Francia-, Angol- vagy Spanyolországban, nálunk mindig elkülönözve maradtak, s annál jobban összetartottak; sőt még ekkor nemcsak általános életmódjuk, de ruházatuk által is megkülönböztették magukat más népektől, mint ezt e korbéli hagyományainkból olvashatjuk. – Ma ugyan ilyenre már nem is gondolnak, hacsak a lengyel zsidók nem; de kár is volna: a zsidót sem a ruha teszi, de a z s i d ó (másnál: ember.) Hiába öltözik a zsidó akármilyen ruhába is, mégsem takarhatja el mivoltát.

Régi dolog, hogy a pénz a kereskedőnél van, s miután a közép-korban is zsidó volt a kereskedő, a zsidónál volt a pénz is. S ha előfordult oly eset – s pedig előfordulj mint ezt a történelem tanítja, – hogy főuraink, vagy maga a király, pénzre szorultak, azt nem lehetett mástól, miután nem volt másnak, csak a zsidótól szerezni. A zsidó pedig nagyon jól beletalálta magát a helyzetbe, a

1.) Decret. Colom. reg. I. 75. – 2.) Horváth Magy. történelme 1871. I. 356.

lépre kerülteknek csak zálog mellett adott pénzt. II. András is, mikor visszajött a szent földről, hogy megürült kincstárát megtölthesse, rászorult a zsidó pénzre, s miután már nem volt olyan birtoka, mit zálogba adhatott volna, mivel a főurak mind kicsikarták tőle, a királyi jövedelmeket (hivatalokat, harminczadot stb.) adta zálogba vagy haszonbérbe a zsidóknak.¹⁾

Ezt a kort világítja, meg az eset is, hogy II. András egy Jeha nevű zsidónak Besenyő falut adományozta, melyet azután királyi engedelemmel 500 márkáért eladott. Ebben azt kell érteni, – mint Hunfalvy Pál, érdemes írónk megjegyzi, – hogy a zsidó a nevezett falut a kölcsön adott pénzért kamat fejében kapta, miután senki sem akart, vagy nem bírt pénzt adni a királynak.²⁾

Így történt azután, hogy a jövedelem mind a zsidók kezeiben összpontosult, s az ebből származó nyomorgatás miatt roppant nagy lett az elkeseredés, minek folytán a zsidók elmozdították a zsiros jövedelmektől; de András már 1231-ben újra ezen káros hatású tényre vetemedett, s őket a királyi jövedelmek bérletébe vagy kezelésébe ismét mindenütt behelyezte. Most azután még bátrabban üzték zsarolásaikat a nép felett, s többen közülök még királyi bérbirtokot is nyertek. E faj zsarnoksága mondhatlan nyomort árasztott a föld népére. Ezeket élénken festi IX. Gergely pápa, Róbert esztergomi érsekhez intézett levelében, melyben többi között így szól: „Mi több, a keresztények általok annyi zsarolásokkal sanyargathatnak, hogy a magok megváltása végett, kénytelenek néha fiaikat s leányaikat nekik adniok”

Tehát nemcsak pénzt, de még vért is szomjúhoztak! Már t. i. kereskedelmi szempontból. Mert az idézeteket úgy kell értenünk, hogy a zsidó bérlő ott, hol pénzt nem tudott, jobban mondva, nem lehetett, kizsarolni, elrabolta a szüléktől a legnagyobb kincset: gyermeküket. S ezzel nemcsak azt bizonyítja be a zsidó, hogy nincs emberi érzete, de azt is, hogy sokkal alkalmasabb arra a tisztségre, a mit eddig czigányok töltenek be

Az ebből származott hangos kifakadások, a pápa erélyes fel szólalása s Béla, az ifjabb király reform-sürgetései s más főurak arra indították végre az öreg királyt, hogy 1231-ben az arany bullát némely adalékokkal újabban is kiadja. Ebben kiemeltetett, hogy a zsidók és izmaeliták a vám-, só- és adószedő hivataloktól elmozdítatnak, s a királynak esküvel kellett fogadnia, hogy többé semmiféle közhivatalokba nem ereszt se zsidót, se izmaelitát.

¹⁾ Horváth M. Magy. tört. I. 510. – ²⁾ Hunfalvy Pál. Magy. ethnograph. 520 1.

Ez azonban nem sokáig tartott így, mert mintegy visszahatásként, a következő évtizedek, a XIII. század utolsó fele, egész az Árpádok kihaltáig, a magyarországi zsidók legboldogabb korszaka volt.

IV. Béla, kinek uralkodását a tatár hordák betörése tette emlékezetessé, apja hibájába esett a borzasztó szerencsétlenség után. – Ugyanis a feldúlt, elpusztított ország helyreállítása sok és nagy költségbe verte a már öreg királyt, mit hogy fedezhessen, ugyanazon eszközhöz nyúlt, mely atyja, II. András alatt annyi zaklatást és nyomort hozott az alsó néposztályra: zsidóknak adta haszonbérbe a királyi jövedelmeket, s tőlük kölcsönzött pénzt, s mi több, még Komárom várát is elzálogosította Henuk zsidónak.¹⁾

Míg egyrészt a király tette érthető, de semmi esetre sem menthető, másrészt a zsidók ezen szereplését a kipusztított országban olybá vehetjük, mint a hollók s varjúk lecsapásait a hullákra, kárörvendő krákogások közt.

IV. Béla uralkodásának ideje azonban nemcsak ezért volt nevezetes a zsidókra nézve, hanem azért is, hogy amit még egy király sem tett meg előtte, 1251-ben kiadta zsidó rendeleteit, mely szerint a zsidókat védelmébe fogadta. Ebben megengedte, hogy a zsidó az elzálogosított földbirtokot használhassa, hogy a zsidók személye vagy javai ellen indított perekben keresztény egyedül soha, hanem csak egy más zsidóval együtt lehessen tanú; hogy, miután a zsidók megfizették a törvényes vámot, minden háborgatás nélkül járhassanak s kelhessenek áruikkal; hogy, a ki a zsidók iskoláit, zsinagógáit háborgatja, másfél gírárt fizessen azok bírójának; s végül vallásszabadságot adott nekik, s még arra is büntetést szabott, ki a zsinagógát szidalmazni merné.²⁾

Ez volt a zsidók aranykora!

S ha figyelembe vesszük ez időben a nyugot-európai zsidók helyzetét, nemhogy különbséget nem, de éppen annak ellenkezőjét találjuk.

Németországban már 1096-ban mészárolni kezdték a zsidókat, s a következő századokban azt többször megújították. Franciaországban az államkincstár javára megfosztattak s kiűzetek birtokaikból, és követeléseiktől elűtettek. Angliában százankint akasztattak fel ebek közt, vagy kínpadra vonattak, s fogaikat egyenkint szedték ki, ez levén azon eszköz, mely pénzcikarásra szolgált. Spanyolországban hitváltoztatásra erőszakoltattak. Magyarországon pedig kedvezésekben részesültek. Hogyne jöttek volna tehát hozzánk!

¹⁾ Fejér, IV. 3.-443. – ²⁾ Endlicher, 471.

A zsidók nálunk mindössze is az általuk űzött rabszolga-kereskedésben korlátoltattak leggyakrabban, mivel itt követtek el legnagyobb visszaéléseket.

Krónikáink szintén élénken foglalkoznak a zsidóüggyel, különösen I. Béla király intézkedéseit így adják elő: „Nem engedte meg, hogy a kereskedők és pénzváltók (zsidók) a gyalázatos uzsora által az együgyűek és parasztoktól túlságos nyereséget gyűjtsenek össze, mert ez szokta leginkább a népet a szegénység és ínség veszélyébe bonyolítani: azért mindenki szabott ár szerint adott és vásárolt minden rászedés nélkül.”¹⁾

Hogy mennyire visszaéltek a tudatlan néppel, mely az új pénzhez csak lassan bírt szokni, kitűnik Béla király azon rendeletéből is, hogy a vásárokat szombaton rendelte megtartani, mikor a zsidók nem lábatlankodhattak a piacon.

És mégis Magyarország Ígéret földje volt nekik, mert úgy a bel- mint a külkereskedésből ők húzták a legnagyobb nyereséget, a kelet és nyugot közti áruszállítást pedig egészen magokhoz ragadták,

Az Árpádok kihalta után azonban homályosodni kezdett a zsidók csillaga. Más szél kezdett fújni, mit a zsidó nem bírt többé pénzével feltartóztatni. I. Lajos, a nagy király, kihajtá a zsidókat az országból 1368-ban,²⁾ mely ténynt Hunfalvy a következő commentárral kíséri: „Evvél talán kapcsolatban áll a magyarországi s erdélyi városok fejlődése és kereskedésüknek virágzása, mert tagadhatlan, hogy a városi kereskedő és iparos nép nem szerette soha és nem szereti máig a zsidókat.”³⁾

A kiűzött zsidók jobbára Lengyelországot „boldogították” be-költözésükkel, s a Magyarországon uzsorával szerzett kincseiket Lajos király, mint titkára János, kükkölei főesperes tanúsítja, nem foglalta le a kincstár számára, mint a francziák, hanem, mint a sarrat megvetette.³⁾

Azonban nemsokáig élvezhette szegény magyar hazánk a boldogságot, mert a következő királyok egyik leggyöngébbike, Zsigmond, újra befogadta őket, s hozzá IV. Béla zsidó törvényeit is megerősíté.

Vidéki,

(Vége a jövő számban.)

¹⁾Thüróczy II. 45. – ²⁾Turóczi, III. 41. – ³⁾Hunfalvy Pál. Magy. ethnogr. ⁴⁾Horváth M. Magy. tört. II. 305.

Havi szemle,

(A spanyol nemzet hallani sem akar a zsidók befogadásáról Spanyolországba. – Ras. pail francia képviselő indítványa a gründer- és börziáner-képviselőket illetőleg. – pr. Glaser Gyula Antal (a keresztség előtt: Jehozsua) osztrák főállamügyész és egy 9 évvel megkésztett „démenti”. – Az oroszországi zsidóellenes mozgalom továbbfejlődése: A perejaslavi események; nagy mérvű zsidókivándorlás Oroszországból; a zsidó nihilisták számaránya; füstbe ment zsidó intervenczió; vizsgáló bizottságok a zsidókérdést illetőleg; a milánói „Secolo” nyilatkozata; az oroszországi stundisták (biblia-zsidók) szózata a zsidósághoz. – Az új-stettini, hammersteini sat. zsidóellenes tüntetések, és a németországi önálló antisemita párt megalakulása. – A palaestinaei kérdés.)

A spanyol nemzetnek a zsidó bevándorlás kérdésében kifejlendő közvéleménye fölött, múlt füzetünkben előadott nézeteink a tények által azóta teljes mértékben igazolva lettek: a spanyol nép, p á r t k ü l ö n b s é g nélkül, hallani sem akar a zsidók befogadásáról Spanyolországba. Ezt a „szomorú” tényt most már azok a zsidó lapok is beismerik, a melyek még pár héttel ezelőtt, nem győzték magasztalni s édig emelni a „nagylelkű” spanyol nemzet „világhistóriai tényét,” és büszkén kiáltottak oda nekünk, „bornírt” antisemitáknak, hogy: „Íme! okulhatnátok a nemes spanyol nemzet dicső példáján, és szégyenelhetitek magatokat, s pirulhattok, mert a „nagylelkű” spanyol nemzet benneteket megszegyenített.” És mi „bornírt” antisemiták csakugyan el is pirultunk fülüg a „nagylelkű” spanyol nemzet „világhistóriai” tényének hallatára. S íme! most még a mi fő zsidó újságunk, a „Pester Lloyd” is, savanyu képpel kénytelen az azóta beállt „Welche Wendung durch Gottes Fügung” fölött az igazságot beismerni, július 28-ki számában egy, „M a d r i d b ó l” Íratott levelében imigyen öntvén ki szívfájdalmát és pulykamérgét:

Madrid, július 24. – Az antisemita-ligának sisakos és tonzúrás főnökei (Hát a kinek a fején esetleg se „sisak” se „tonzúra” nincs! – Szerk.) a hűvösebb Északon csak nyugodjanak meg. (Nem is aggódtunk egy csöppöt sem, sőt ellenkezőleg, édes jakhecz! – Szerk.) A szörnyűséges dolog nem fog megtörténni; a hitegység, a szent inquiziczió hazája, az Alba herczeg fajtájából való hit-apostolok bölcsője, Spanyolország (Amint látjuk, most már Spanyolország epithetonai másképp hangzanak mint csak pár héttel ezelőtt is hangzottak. – Szerk.) nem fog bemocskoltatni azon rühes birkák által, a melyeken a szláv cultura előharczosainak oroszlánymérge erejét kipróbálta; azon földre, melyet a spanyol királyok máshitűek vérével oly magasztosán trágyáztak meg, (Minő fellengző költői kifejezés! – Szerk.) nem fogja zsidó, tisztátalan lábait rátenni. Bizonyára nemes tett volt a humánusabb elvek szerint felnevelt ifjú királytól az, mikép ő arra a hírre, hogy az elszélyedve élő utódai azon spanyol zsidóknak, a kik Ferdinánd és Izabellának 1492-ik évi márczius 30-ki hírhedt törvénye által számkivettettek, – az ő védel-

keressenek. Mindenki, a ki csak erdeklődik a civilizatio elonhaladása fölött, (Tegyük hozzá, és: a ki örült annak, hogy a Spanyolországba

készülő zsidók tőlünk búcsút vesznek. – Szerk.) örvendett ezen királyi szó fölött, azt mint egy ígéretteljes jelét üdvözölte annak, hogy Európa azon nyugati végén is, a hol eddig papi uralom és „Intoleranz” búv-helyeiket megtartani tudták, (Ne neked Spanyolország: a „toleráns” zsidóktól ugyancsak kikapsz! – Szerk.) a felvilágosodás eszméje világitani kezd. Csak Rómában nem volt jó kedv. (Pedig egy időben a zsidó lapok azt is híresztelték, hogy még a pápa is helyesli a zsidó-spanyol g'seftet. – Szerk.) De Spanyolországban sem. A sötétség embereinek hadáról, a papság és Don Carlos párhíveiről nem is beszélve, a liberal-conservatívok ama csudálatos keverékfajától sem volt várható, hogy ujongani fognak ama rendszabály fölött, a mely azon kormánytól eredetinek látszott, amely ezen pártot megbuktatta akkor, amidőn Canovas-szal a kormányon volt. Még a szabadelvű párt is visszariadt attól a gondolattól, hogy zsidó harczi paripák (Ah! minő poézis! – Szerk.) ugyan nem fognak itattatni a vízszegény Ebro hullámaiból, de igenis, hogy zsidó concurrensok a börzén és a gründolási szédelgésben (Ez aztán értékes beismerés! – Szerk.) tútesznek majd ezeken a liberálisokon, vagy pedig osztozkodnak velük a nyereségben.

Míg Európa liberális sajtója azon toleranz-tény fölött nem birt eléggé örvideni, és Spanyolországot nem birta e miatt eléggé üdvözölni, az ibéri félszigeten belül valamennyi párt sajtójában – és ez sokat jelent Spanyolországban, – valóságos vihar tám adtakirályi szó ellen, a melyet, daczára a különben képmutatólag tettett loyálitásnak, magyarázgatni és kritizálni kezdtek. Csak a harcmód volt különböző, a cél azonban mindenütt ugyanaz. Némelyek a nyers tömeget(!)kontatták fel mindazon szerencsétlenségnek durva, drasztikus lefestésével, a mely szerencsétlenséget az új jövevények a szájalomraméltó országra múlhatlanul árasztának; mások kerülték a pathoszt, hanem a satirához nyúltak, és élczeket csináltak ezen új bevándorlás következményeinek lefestésével, nem kiméivé e mellett ezen bevándorlás okozóit sem. Komoly lapok arra vetemedtek, hogy egy gúnyiratot közöltek, a melyet egy „Publicio” név alatti anonymus írt, a kinek állása fölött, bő bibliaismerete nem enged kételyt támadni. Ezen egész „szent” röpirat csak az ó- és újszövetségből vett idézetekből állott, a melyekkel kimutatandó volt, a zsidó fajnak az Atyaisten és prófétái által is elismert közkártékony-sága! Az itteni publicistika csekély fokú képzettsége (Persze. Spanyolországban nincsenek „képzett” zsidó sornalisztok. – Szerk.) elvonta ugyan ettől azon becses anyagot, melyet Stöcker főtisztelendő úr és társai, részére szolgáltathattak volna, és felülrá Istóczy úr beszédei is itten, a hol Magyarország geographiai helyzete fölött még a „vezérállam-férfiak” sincsenek igen tisztában, teljesen „spanyol falvak”; – de hát csudálatos dolog a szép lelkek ezen találkozása (Jakhecz, magad se veszed észre, hogy ez a „találkozás” a legerősebb érv arra nézve, hogy a zsidóság veszélyes volta mindenütt s egyformán elismertetik, s így a bajnak oka egyedül magatokban rejlik. – Szerk.); mert a legszébb castiliani nyelven elmondott sok érv egészen úgy hangzik, (No hát, nincs igazunk? – Szerk.) mintha csak a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” –ből lenne lefordítva. Nem volt semmi rágalom „eléggé bárgyú vagy nyomorúságos, a melyet nem átalítottak volna felhozni, s ezt egy oly országban, a hol stb. stb. (Itt a feldühödött sornaliszta a pimaszkodások egész

özönét árasztja a minap még „nagylelkű”nek nevezett Spanyolországra. – Szerk.)

Szemben egy ilyen agitációval, a mely azon pillanatban, midőn a választások a küszöbön állanak, a kormánya nézve végzeteljes lehetett volna, a kormány nem mert megmaradni azon az állásponton, a melyre különben is csak a király dicsérendő lelkesedése (!) folytán bírt felemelkedni. Megegyezés történt tehát arra nézve, hogy az ügyet elejtik, és eltekintenek mindazon rendszabályoktól, melyeket a kiűzött zsidók letelepítésére nézve tettek. Az az egyetlen, csak félig meddig is próbaálló indok, hogy egy ilyen bevándorlásnál nem épen a zsidóság színe-javával lenne dolog, kellett hogy ürügyül szolgáljon a visszavonulás fedezésére, a mely visszavonulást tán csak szemben egy parlamenti interpellációval tettek meg. Annál szívesebben látta tehát Sagasta Praxedes Mateo, az angol zsidóbarátnak Gedalljahnak (Szinte sémita. – Szerk.) hozzá intézett levelét, a melyre ő azon józan nyilatkozattal válaszolt, hogy az alkotmány 1-ső cikke az 1492-ki kiűzési törvényt különben is eltörölte, s így a kormány nem látja szükségesnek, a zsidó vallás követői részére a bevándorlásra különös felhatalmazást adni. Hogy ezen nyilatkozatra egy, élete miatt aggódó zsidó sem fogja magát elhatározni arra, hogy letelepedjék spanyol földön, az eléggé világos. Erre az egész közbejött esetre semmi szükség se lett volna, (Persze, mert ez az egész história a zsidó prestige csuffátételével végződött. – Szerk.) és ez azon szemrehányások elseje, a melyeket a madridi kormánynak tenni lehet. Ha már egyszer belevágtak, nem kellett volna engedni, hogy a dolog orván gyalázatos fordulatot vegyen. („Élénk derülség”. – Szerk.)

Csúfos vereség biz ez az egész spanyolországi bevándorlási história Izraelre. Láthatják ebből ők is, hogy az ördögnek se kellene, s hogy maholnap se ég se föld nem veszi be őket; és, ha külön haza alapításáról eleve nem gondoskodnak, rövid idő múlva országról országra üzetni hajtatni fognak, mint emberi alakokkal bíró vadállatok.

*

Raspail képviselő, a francia képviselő-kamarának július 21-ki ülésén azon indítványt tette, hogy „azon képviselők, a kiknek neve valamely pénzügyintézetnél mint direktoroké, igazgató tanácsosoké sat. figurái, kötelesek képviselői mandátumukat letenni.” Ezen indítványra nézve a sürgősség kimondatván, a kamara azt azonnal tanácskozás alá vette, s a többség által elfogadtatván, az indítvány határozattá is emeltetett.

A „Rappel”, párisi lap, ezen nagy horderejű indítványt a következő commentárral kíséri:

„Jó ötlet volt Raspail B.-től, hogy fellépett a képviselői mandátumnak a pénzügyintézetek igazgató tanácsosi szerepével való összeférhetlensége mellett. Egy idő óta sok scandalumot kellett megélnünk. Látunk egy senátort, a ki utcai plakátokon hirdette a részvényeseknek, hogy ő egy biztos utat módot talált arra, miként lehet az államot megcsalni;

láttunk egy prospektust, a melyen a név alatt ez állott: „A kereskedelmi tengerészeti törvény előadója.” Láttunk egy képviselőt, a ki nem mérnök, s a kinek egyáltalán a közlekedésügygel semmi dolga, s a ki mindamellett azt hirdette a lapokban, hogy ő Svájcba utazik a végből, hogy egy új alpesi átfúrás legjobb módját tanulmányozza. Láttunk végül egy sereg népképviselőt, a kik nevüket mint csalétket adták oda tisztátalan vállalatokhoz. Most végre megelégtettük ezt a dolgot. Nagy ideje ezen fináncz-phantaziáknak határt szabni, és Raspail úr a helyes eszközöz nyúlt. Ha a mai rendtelenség így mindig tovább menne, úgy a választók kísértetbe jönnének azt hinni, hogy a képviselőjelöltek azért járnak a mandátum után, hogy g'seفتهket csináljanak, és a képviselőházba úgy lépnek be mint a börze-templomba. Egy képviselő vagy senátor nevének egy fináncz-prospektuson egy egészen különös jelentősége van, önmagától bizalmat kelt, és a részvényesre ellenállhatlan ingert gyakorol. A szerencsétlen azt hiszi, hogy nincs veszélyeztetve, ha megtakarított pénzecskejét egy népképviselőre bizza. Képtelennek tartja őt arra, hogy egy kétértelmű vállalatot támogasson. S azért az kétszeresen büntetésre méltó, a ki egy becstelen üzletben részt vesz. Ilyen esetekben a senátor vagy képviselő a halászó horgon levő csalétek szerepét viszi. Oda csalogatják a zsákmányt, és beleharaptatják őt. Ők a zavarosban halászó halásznak a legbiztosabb segílyt nyújtják. A csalétek szerepe ugyan nem fényes, de j ö v e d e l m e s. E mellett azon kellemetlenséggel is jár, hogy azt, a ki magára veszi, bizonyos szavazásokra, bizonyos beszédekre, sőt bizonyos utazásokra is kényszeríti . . .

Utat és módot kell kitalálni arra, mikép senátorok és képviselők megakadályoztassanak abban, hogy ilyen tisztátalan operációkban részt vegyenek; mert különben a parlament nemsokára a börze hűbére és Franciaország a gründerek zsákmánya lenne. Akkor pedig nem érdemelte volna meg a fáradságot, annyi forradalmat keresztül vinni XVI. Lajost, X. Károlyt, Fülöp Lajost, III. Napóleont megbuktatni, hogy végül a börze tyranniáját vegyüek nyakunkba. – 300 képviselő szavazott Raspail indítványára, s ezek között mindazok, a kikre az indítvány célözva volt.

Ez ravasz dolog volt!”

Így a „Rappel”. – Persze hogy rászavaztak Raspail indítványára a gründer- és börziáner-képviselők is, mert a francia képviselőválasztások a küszöbön állottak, s így féltették az irhájukat, hogy a képviselői mandátumtól elesnek.

Nem ártana nálunk is egy ilyen Raspail-féle indítványt tenni a képviselőházban. A pénzintézetek legtöbbjei nem egyebek, mint a zsidóhatalom sziklavárai, bennük a hadakozó hűbéres katonák vezetői: a zsidók által zsíros fizetéssel ellátott s az igazgatóságokban ülő népképviselők, a kik ezért persze a fő-hűbéru zsidó bankárok,, in ultima analysi pedig a legfőbb pénzügyi hadúr: a Rothschild dy nasztia iránt s az egész zsidó pereputty iránt jobbágyi hűséggel tartoznak Ezen zsidó hűbéres képviselők aztán, – és azok, a kik azokká válni óhajtanak, -, a főtámaszai a zsidó hatalomnak a képviselő-

házban, s ezek intonálják a „derütség”et is a képviselőházban, valahányszor a z s i d ó k é r d é s szönyegre kerül.

Da liegt der Hund begraben!

*

Múlt füzetünkben már szellőztettük némileg Dr. Glaser Gyula Antal (a keresztvíz felvétele előtt: Jehozsua) úrnak, mint volt osztrák igazságügyministernek viselt dolgait. Most még hozzáteszszük azt, hogy ez az úr mostanság Ausztriában mint fő államügyész (!) figurái, s így ő tőle származnak az antisemitikus irodalmi termékeknek javában folyó confiscációját elrendelő utasítások Ausztriában. Tehát mint látjuk: „Ebre van bízva a háj.”

Csakhogy Glaser Jehozsua úr megfélekedezni talált arról, hogy ő voltaképpen nem: Zsidóország főállamügyésze, hanem Ausztria főállamügyésze, a hol gojok, és pedig nem épen befolyás nélküli és fejük lágyára nem esett gojok is épen nem megvetendő mennyiségben lakoznak. Ezek a raffinirozott gojok aztán, mikor „ő excellenciája” legjobban confiscáltatta az antisemita röpiratokat: egy irodalmi petárdát sütöttek el Glaser Jehozsua úr alatt olyan helyen, a hova az ő confiscáló keze nem ér el.

A lipcsei „Grenzboten”-ban ugyanis egy hóval ezelőtt újra szelöltetve lett, s ennek utján az összes német antisemita sajtó által is közöltetett egy, 1872-ben „Ein österreichischer Minister und sein Vater” cím alatt Berlinben megjelent kis röpirat, a mely annak idején a magyar képviselőház tagjainak, s így e füzetek szerkesztőjének is megküldve lett. E röpiratkáról az akkor in floribus levő zsidó-gründer világban a sajtó nem érezte magát indítatva csak egy szóval is megemlékezni, sem Glaser úr részéről, – a ki pedig e röpiratát szolgálatkész famulusa, gr. Lamezan államügyész által ugyan-csak üzöbe vétette, – annak tartalma ellen démenti nem jelent meg, – a legutóbbi napokig, tehát teljes kilencz évig.

É röpiratot mi, 1878-ban kiadott „Jövők” című hetilapunkban már ismertettük; miután azonban ezen szerencsétlenül járt heti lapunkat mentül kevesebb ember olvasta az országban; s miután ezen röpirat actualis érdekűvé csak ma vált, a midőn a confiscáló Glaser főállamügyész úr üzelmei közbeszéd tárgyát képezik, s a midőn végre, 9 év múlva; k é n y t e l e n volt e röpirat tartalma fölött nyilatkozni: az ügynek szolgálatot véltünk tenni azzal, ha azt a „12 röpirat” olvasóival is megismertetjük.

A kérdéses kis röpirat, a melynek szerzője, mint a tartalomból kivehető, egy porosz ember, ekként szól:

»Teplitzi hosszabb ideig tartott mulatásom alatt egy öreg úrral ismerkedtem meg, a kitől nagyon is hamar megtudtam, hogy ő az osztrák

igazságügyminister, Dr. Glasernak atyja. Amint a szíves olvasó a következő sorokból azonnal kivehetni fogja, semmi okom sem volt megbánni, hogy ezen ismeretségre szert tettem; főleg mivel az öreg úr majdnem kizárólag fia ura tulajdonainak és viszonyainak leírásával mulatott engem, a mik reám mint idegenre nézve nem voltak érdeknélküliek. Én elismerem, hogy Dr. Glaser egy jogászi celebritás, és hogy ezt én már Berlinben is tudtam, s ezen pillanattól fogva úgy látszott, hogy az öreg úr társaságomat nem nélkülözheti.

Egy napon az öreg Glaser oly időben jött lakásomra, a midőn éppen levelezéseimmel voltam elfoglalva. Arcza sugárzott az örömtől; szemei fénylettek, hangja reszketett, mintha az öreg úr türelmetlenségében és örömeiben elfuladni akart volna. Minekutánna Glaser urat kértem, hogy karszékemben foglaljon helyet, kutattam az okot, a melynek ezen, oly szokatlan időben nyert látogatást köszönhetem.

Glaser úr zsebébe nyúlt, s onnan egy levelet húzván elő, monda: „Ma ő excellentiájától, fiam uramtól egy levelet kaptam, a mely még kellemesebb izgalomba hozott, mint igazságügyminister ő excellentiájává lett kineveztetése. Olva ssa ön, és látni fogja ön, hogy most már nincs messze a nap, melyen a próféták Ígéretei teljességbe fognak menni.”

Én kezembe vettem a levelet, és olvastam, olvastam, serényen memorizálva a következőket:

„Drága atyám!

Ezen levelem nemcsak meg fogja önt nyugtatni állásom felől, hanem önnek azon meggyőződést is fogja szerezni, hogy az napról-napra jobban megerősödik. Még egy év, és az isten által kiválasztott nép Parisban kötött szent szövetségének célpontjához ért. (Egy év múlva aztán a nagy „Krach” csakugyan be is ütött. – Szerk.) – Ma már büszkén állíthatjuk, hogy még koronás fők is meghajolnak hatalmunk előtt az által, hogy a legbensőbb összeköttetéseket keresik velünk, tanácsaink után két kézzel kapkodnak, és azokat mint támaszokat iparkodnak a leglelkiismeretesebben értékesíteni. Bizonyára értesültél az újságok távirataiból, hogy én tegnapelőtt udvari bálba voltam hivatalos. Én és Dr. Unger (Szinte akkori osztrák minister, és mint Dr. Glaser, úgy ő is zsidó származású. – Szerk.) voltunk a tárgy, a mely körül az összes vendégek és az udvar figyelme forgott. Nem volt a bálban egyetlen egy delnő, sőt egy hercegasszony sem, a ki ne kívánta volna, hogy neki be legyünk mutatva; mindegyikük egy-egy tour-t akart ellejteni velünk. Hercegasszonyoknak, hercegeknek, grófoknak, s mit tudom én hogy hívják mindannyijokat, mindegyiküknek volt egy szava hozzám, és én nekem roppant fáradságomba került, mindezen figyelmességekkel az előírt udvari etiquette szabályai szerint végezni. Végre elérkezett a buffet ideje, és én felhasználtam ezen alkalmat, hogy magamat a lehetőség szerint a közfigyelem elől elvonjam, és csöndes elmélkedéseket eresszek meg. E pillanat volt az, édes atyám, a melyben ifjúságomnak minden emlékei elvonultak előttem; egyebek közt azon nap is, a melyen veled a Kurgarten-ban (Teplitzben) sétálni mentem, és Colloredo hercegnőt kíváncsian néztük, miként mulat az erkélyen egy sereg katonatiszttel, a kik őt körülstromolták, és a midőn kíváncsiságunkat észrevette, miként vetett reánk megvető tekinteteket; és ma az ilyenféle em-

berek örülnek, ha egy jóakaró mosolylyal fogadom őket. Emlékezel arra is, miként jöttünk össze Adolffal (herceg Auersperg, akkori osztrák miniszterelnök. – Szerk.) a zöldség-piaczon éppen azon pillanatban, a mikor zsebjeit zöldséggel és tojásokkal teletömte, hogy ő főmagassága személyesen vigye haza azokat. Istenem, milyen ostoba és alacsony szerepet játszott akkoriban ez az Adolf; ki sejtette volna valaha, hogy mi ketten hivatta leszünk mint miniszterek Ő felsége koronájának tanácsában ülni. Csodálatosak a sors utai, még csodálatosabb pedig, hogy képzettség és határozott jellem nélküli emberek egy oly magaslatot másznak még, a melyről önmaguknak fogalmat szerezni sem nem voltak soha, sem most se képesek. Az mondatik ugyan, hogy a viszonyok intézik az ember eljárását, de ezt az Adolft ugyan semmi sem intézi; ő változatlan; egy egyszerű ebéd és egy szép tánczosné ma is betöltik egész Én-jét mint betöltötték azelőtt, és valamennyi kollegáira nézve nem kis feladat, minden alkalommal kimutatni neki, mihez tartsa magát; a miből láthatod, hogy mi semmit sem óhajtunk hőbben, mint hogy az idő eljőjön, a mikor neki Valet-ot mondassunk és helyébe egyet mi k ö z ü l ü n k ültessünk.

Az előmenetek, melyeket az ellenzéki párt leverésében teszünk, csattanós bizonyítékai befolyásunk és hatalmunk növekedésének. A sikereket a legmagasabb körökben valódi elragadtatással nézik, és valahányszor Unger és közlőnyei egy egy hatalmas bombát pattantanak szét, örömeikben kezüket dörzsölik ott. De nem pusztán Csehországban van ellenségeink súlypontja, itt Bécsben is az udvarnál még mindig létezik egy párt, a mely azon okból sokkal veszélyesebb mint az egész opositio, mert nem mint ez, nyílt sisakkal, hanem a sötétben és bujkálva harcol. Ez a magas és a legmagasabb aristokrata párt; de ha sikerül ellene elegendő gyanúkokokat felhozni, s ezáltal a dynastiánál rossz hírbe keverni: akkor csak még egy lépés választ el bennünket a régóta sóvárogva várt czéltől. Akkor, kedves atyám, akkor a valódi új és regenerált nemesség a mi népünk kebeléből diadalmi bevonulását tartandja, és isten által neki ígért missióját betölteni fogja.

Azt kérdezéd tőlem, hogy nem teszek-e lépéseket, hogy magamat nemesi rangra emeltessem. A fölött te ne törd a fejedet; az én tervem meszebb megy mint te gondolod. Nem a fiút kell nemessé tenni, hanem az atyát, a ki ilyen fiat nemzett. Ezen nemesség aztán öröklés útján átmegy énréám, és gyermekeim mindjárt két nemes elődöt fognak felmutathatni, s ezzel előnyben lesznek a legújabb nemesség fölött. A legnagyobb nyereség pedig abban fog állani, hogy ezen eljárás útján személyem a demócrata pártnál nem szenved semmi csorbát; mert hiszen én nem nyújtottam ki kezemet a nemesi diploma után, hanem drága atyám érdemei, a ki ártatlanul s annyit szenvedett, lettek csak méltányolva.

Eddig a levél politikai tartalma; többi része az atyának saját házi ügyei körül forgott. A bizalom, a melyet a minister-atyá e levél közlésével irántam tanúsított, arra bírta, hogy az öreg úrral a politikai beszélgetés fonálát tovább fűzzem, hogy láthassam, mennyire tért vissza valósággal ezen kikeresztelkedett zsidó a zsidósághoz. – Én az öreg úr előtt kifejtettem, hogy mily nehezen menne, a régi aristokratiát kiszorítani; mert ezen munkát nemcsak Ausztriában, hanem Magyarországon, sőt egész Európában is véghez kellene vinni, és itt o l y e l e m e k

fognak a zsidósággá szembeszállani, a melyeket legyőzni iszonyú feladat lenne; és ez okból aggályok merülnek fel bennem az iránt, hogy a zsidó alliance egész terve nem bukkanhatik-e legyőzhetetlen nehézségekre, és ezáltal nem fog-e maga a zsidó alliance is megbukni.

„E fölött ő excellentiája, az én fiam, másképp gondolkodik,” – volt az öreg Glaser felelete. – „Mindaddig, amíg a mi népünk az Internationale és a hírlapirodalom gyepelőit nem engedi kezeiből kicsavartatni: mindaddig abban a helyzetben leszünk, hogy még Vilmos éjszakáit is álmatlanokká tesszük, és még Bismarckot is kizsákmányoljuk saját céljainkra. Ő tagit is, mert nagyon jól tudja, hogy, ha mi a berlini puskaporos hordóba kanóczot dobunk, ő lesz egyike az elsőeknek, a kik a levegőbe repülnek. Az osztrák arisztokrátiát ön-nönmaga által kell tönkre tétetnünk és ártalmatlanná tennünk. Hogy mi erre a legjobb utón vagyunk, abból láthatja ön, hogy ma ezen arisztokratia egy része a mi oldalunkon van, s ezen rész segélyével a másik rész kell hogy tönkre tétessék. Magyarországon sem olyan nehéz a munka mint az ember képzelet. – Sch., az első magyar mágnással már régen készen van, és ezen mágnással generációkra végeztünk, – értem ezalatt E–yt. Egy ideig az ügy ég és föld között lebegett, majdnem úgy látszott, hogy az egész dolog dugába dől; de az én fiam, az én fiam ott állt jogi ismereteivel, mások pénzükkel jöttek segítségül, és így sikerült a mi népünk részére 30-50 négyszög mértföldnyi földet biztosítani.

Egy királyságot, barátom, egy királyságot nekünk; onnan aztán lehet majd operálni!

Magyarországon népünknek a földművelésre kell adnia magát; ez az az ország, a melynek útján Szerbiát, Moldvát és Oláhországot, sőt még magát az európai Törökországot is kardcsapás nélkül megszerezni, és egyszersmind az uralmat magunknak a Fekete-tengernél, s tán meg az Adriai-tengernél is biztosítani lehet.

Lássa ön, Magyarországon népünk már erős lábon áll, és az E–y üzlethez hasonló üzletek a többi mágnásokkal is fognak majd létrejönni. További bizonyíték erre nézve Á–a és más nagy haszonbérletek.”

Ezzel beszélgetésünk végéhez értünk, és e beszélgetés elég fontosnak tűnt fel előttem arra, hogy a nyilvánosságnak átadjam. Ha már megdöbentem azon legújabb szerep fölött, a melyet az öreg Glaser, „na ura ő excellentiája” szándéklatainak értelmében, a mi hős királyunk és kitűnő miniszterelnöke elé kijelelt: úgy egyenesen megborzadtam a politikai és társadalmi felbomlási processus haladása fölött Ausztriában, a mely felbomlási processus oly helyről látszik elősegítve lenni, a melynek ez legkevésbébb lenne hivatása.”

Így a röpirat szerzője. – Ezen röpirat tartalmának valóságát Glaser úr kilencz éven át jónak látta kétségbe nem vonni, az egész ügy fölött mélységesen hallgatván. Persze 1872-ben még híre

hamva sem volt az antisemitikus mozgalomnak, sőt még e szó: „antisemitismus” se létezett akkor még. Ma persze másképp áll a dolog. S így, nehogy az e röpiratban közölt s a „Grenzboten” útján az összes német hírlapirodalom által tudomásul vett és szelöltetett levele, esetleg osztrák főállamügyési állásába kerüljön: kényszerítve látta magát Glaser úr m a 9 év múlva, ugyancsak a „Grenzboten”-ban közölt nyilatkozata útján, koholtnak jelteni ki a röpirat tartalmát. Glaser úr ezen czikornyás nyilatkozatának szenvedélyes hangja elárulja, hogy a főállamügyész úr kebelében erős tusának kellett végbemennie; s ez okból is, ezen „démenti” után is, mindenki azt fogja tartani a kérdéses röpirat tartalmáról, a mit eddig tartott, annyival is inkább, mert a főállamügyész urnák az antisemitikus irodalmi termékeket vigan confiscáltató eljárása épen nem oly nemű, hogy a világ neki, és nem a röpirat szerzőjének, adna igazat.

Tessék másképp cselekedni, s akkor aztán „nyilatkozatokra,” s „démentik”-ra se lesz szükség.

Különben pedig gratulálunk osztrák atyánkfiaiának ehhez a sémita főállamügyészhez!

A zsidóellenes kitérések Oroszországban a legutóbbi négy hét alatt is folytatásukat lelték. Kiváló érdekléssel bírnak e tekintetben a poltavai kormányzóság Perejaslav nevű városában történtek, melyekről a „Kievlyanin” következő részleteket közöl:

Július 11-én Perejaslavban híre futott annak, hogy ott a zsidókat ütik és mindnyáját kiüzni akarják. Ennek folytán a polgárok és földművesek nagy tömegekben kezdtek özsze gyülekezni a piacon, később azonban a perejaslavi iszpravniknak (járási politikai tisztviselő) sikerült azokat szétszétvárosítani. 12-én újra kitört a vihar. Délutáni 5 óra volt, a mikor hirtelen a piacon, nem messze a zárdától egy fűszaggató láрма volt hallható. Abban a pillanatban minden oldalról néptömegeket láttak összegyűlni, a melyek mindenféle eszközökkel, fűtykösökkel, kövekkel sat. voltak ellátva. Zsidók lóttak-futottak ide oda, és parancsot adtak a zsidó házak és boltok bezárására. Egy pillanat alatt minden bolt bezáratott a piacon és a szomszédos utcákban, de szintoly gyorsan összegyűlt a piacon a több száz főből álló tömeg, levegőt megrázkódtató üvöltéssel rohant a körüllevő házakra, minden ablakot, és ajtót betört, behatolt a házak s boltokba, és mindent elpusztítani s kihajigálni kezdett. Az első elpusztított ház Kanawer kereskedő örököseié volt. Ezen háznál jobban dühöngött a tömeg mint bárhol, mert híre járt, hogy a Kanawer-házból két lövés tétetett a tömegre. Míg a tömeg egy része a zsidó házakat rombolta, egy másik részük a zsidó fuvarosokat támadta meg, a kiknek szekereik darabodra zúzottak és szétszórtak. Ezen szekérdarabokkal aztán a dühöngők elverték a tovasiető zsidókat. A kravall zavartalanul egy óránál tovább tartott, mire a rendőrség megjelent, és a

zavargókat szétkergetni akarta. A rendőröket azonban a tömeg visszaverte, és csak a helyszínére sietett katonaságnak sikerült a tömeget elszélesíteni, és a további pusztításokat megakadályozni. Azonban már sok zsidó ház elpusztított, s azok minden bútora összetörtetett és az utcára hajigáltatott. Mint Kiebben, Jelizavetgrádban és más dél orosz városokban, úgy itt is kevés rablatott el, e helyett azonban a vánkók széttéptek, a pálinkáshordók kiürítettek, a bútorok szétvagdaltattak. A katonaság megérkezte után a zsidó házak lerombolása a mellékutcákban folytatva lett. 13-ának éjszakáján ismétlődtek a kravallók, a mikor szinte sok zsidóház megrongáltatott. Csak 13-ának délutánján szűntek meg a zavarok. Ezek alatt 10 zsidó súlyosan, s több mint 200 könnyen megsebesített. Egy polgár megöletett. 14-én a poltavai kormányzó megérkezett Perejaslavba. Több mint 60 személy, keresztények és zsidók, fogott el.

Ugyancsak a „Kievlyanin” július 21-ről újabb zsidóüldözésekről tudósít, a melyek a poltavai kormányzóság több helységében történtek jul. 15-én és 16-án. Ezen tudósítás szerint

különösen nagymérvűek voltak a zavarok Szkopecz, Vojtovczy, Maszkovczy s más községekben. Hasonló pusztítások vitettek véghez a zsidó házakon más falvakban is, és ezenfelül itten több zsidó többé kevésbé megsérült. Egy vén zsidó, a ki idejekorán nem tudott menekülni s holmiját védeni akarta, fejszével úgy elagyabugyáltatott, hogy azonnal halva maradt.

A zavarok folyton tartanak a nélkül, hogy a hatóságok közbelépének. A poltavai kormányzóság 17 falujából a zsidók kivándoroltak, míg a nép tovább dühöng. Mindeddig egyetlenegy rendzavaró sem fogott el.

Ezenkívül legújában Borispol és Nezsín, dél orosz városokból is jelentenek a lapok zsidóellenes kitéréseket.

Ezen szünni nem akaró zaklatások folytán természetesen a zsidók mindinkább vándorolnak ki Oroszországból. A „Kölnisehe Zeitung” szerint ez a kivándorlás „nagyszerű mérvben” folyik; a német határ felé járó személyvonatok zsúfolva vannak zsidókkal. A kormány ezen kivándorlás elé semmiféle akadályt nem gördít, sőt megkönnyíti azt. A Kievből kiutasított zsidók Pétervárra folyamodtak egy rövid halasztásért, hogy ügyeiket rendezhessék. A kérvény azonban semmi tekintetbe sem vétetett. A zsidóknak Kiebben való tartózkodásáról szóló rendelet a birodalom valamennyi nagyobb városára kiterjesztetik.

Hogy az orosz kormány mielőbb menekülni akar a zsidóktól, nagyon is érthető lesz a „Bereg” című kormánylap egy közleménye után. a mely szerint az 1879. év végéig elfogott nihilisták a következő elemekből állottak: 26%-juk nemesember, 19% pap, 3% polgárember, 1% katonatiszt és a hátralevő rész, vagyis több mint 50% zsidó volt.

Újabban a zsidó lapok megint hangulatot szerettek volna csinálni a mellett, hogy több európai hatalom intervencióra bírassék az orosz zsidók érdekében. Ezúttal Ausztria-Magyarországot, Angliát és Hollandiát szerették volna beleugratni; de nem sikerült. Egy részről az „Agence russe” categoriee visszautasítja még az intervenció eszméjét is, kijelentvén, hogy az nemzetközi-jogilag lehetetlen, mert „se zsidó nemzet se zsidó kormány nem létezik;” más részről pedig utóbb ugyanezen zsidólapok kényszerülve lettek meghazudtolni az intervencióról hozott híreiket.

Az orosz kormány minden nagyobb mérvű zsidókravall után azt a dicsérendő eljárást követi, hogy az illető vidékeken bizottságokat alakít, a melyek vizsgálat tárgyává teszik a zsidóellenes kitérősek okait. A perejaslavi események folytán itt is alakított egy ilyen bizottság, a mely négy keresztény és három zsidó tagból áll. Ezen bizottság első ülésében a keresztény tagok a következő követelésekkel léptek föl: „A zsidó képviselők mondjanak le önként a városi, megyei képviseleti s egyéb községi intézményi tagságról és hivatalokról mint becsületesség nélküli emberek; a zsidók tiltsák meg asszonyaiknak és leányaiknak bársonyt, selymet és aranyékszereket viselni, mert az ilyen fényezés se műveltségi fokuknak se társadalmi állásuknak nem felel meg; bocsássák el keresztény nőcselédjeiket, mert ezek a zsidó szolgálatban vallásukat elfeledik és mulhatlanul a bűn karjaiba esnek; minden pálinkás bolt bezárandó, és a zsidóknak megtiltandó, hogy keresztény polgárokat szidalmakkal illessenek, élelmi szereket speculációra összevásároljanak, a pálinkába az egészségre káros anyagokat keverjenek, keresztény ünnepeken dolgoztassanak; továbbá tiltassék meg, hogy a gabonát összevásárolják és földbirtokot bérbé vehessenek.”

Az oroszországi zsidókérdés általában mindinkább olykép alakul, hogy a közvéleménynek még a „civilizált” Nyugaton is való átváltoztatását eszközli a civilizáció „elkényeztetett gyermekei,” a zsidók irányában. Bizonyoság erre nézve egyebek közt a Milánóban megjelenő „Secolo” című radikális irányú s Olaszországban igen elterjedt lap is, a mely közelebb így nyilatkozott az oroszországi zsidókérdésről:

Oroszországban most naponként az történik, a mi más országokban különböző időkben ismétlődött. A dühöngő nép tömegesen felkel egy k a s z t a ellen, és kegyetlen üldözések célpontjává teszi azt. Pedig a zsidók, a kik három milliónyi számban ezen óriási ország déli tartományait lakják, néhány ezer gazdag spekuláns kivételével, végső nyomorban vannak. Azon vidékek gazdag zsidai valóban hit és becsület nélküli emberek; csak egy cél van szemek előtt: pénzt összehalmozni, habár az, éhenhalt testvérek hulláin visz is keresztül, – csak a mellett valami

profit legyen. A meggazdagodásnak legjobb, legjövédelmesebb módja Oroszországban úgy mint másutt, a szegény népen véghez vitt uzsorászkodás. A zsidó tőkepenészek mint vértszomjazó tigrisek esnek a szegény agyonkínzott földművesre; kiszívják azt oly kapzsisággal, olyan lelkiismeretlenséggel, amint ez semmi más (?) országban történelemmel össze nem hasonlítható. A földműves Oroszországban nyomasztó adókkal van megterhelve, és ezeknél még rosszabb azon mód, a melylyel ezen adók behajtatnak. Az adóvégrehajtó, ha a földműves nem fizet vagy fizetni nem tud, eladhatja mindenét. A speculativ zsidó hasznot tud húzni ebből, profitozik a törvény barbár végrehajtásán. Minden faluban megvannak a maga ügynökei, és ezek azon nyomorúságos zsidók, a kik a kormány hivatalnokával, az iszpravnikkal jó viszonyba tudják tenni magukat, természetesen gazdag ajándékok segítségével. Az iszpravnik a földművesnek, a ki egész reményét az aratásba helyezi, meghagyja, hogy fizessen adót; ez halasztást kér, utalva a közeli aratásra, melynek jövedelméből fizetni szándékozik. A zsidó tudja ezt; a kormány hivatalnoka rárvall a földművesre, hogy a czár nem várhat az aratásra. A megijedt földműves aztán kétségbeesésében a zsidóhoz fordul, a ki neki vagy kölcsönzi a szükséges összeget, természetesen óriási kamatokra, vagy pedig kényszeríti őt, az aratást vagy más jószágát potom áron eladni, – neki természetesen. Ily módon a földműves megfizeti az adót, az iszpravnik megkapja az ajándékot, és a zsidó uzsorás „ura” a termésnek. A tönkretett földművest aztán az ügynök felszólítja, hogy menjen a városba, ott az ő „szíves” közbenjárására kap munkát valamely gyárban, a hol a szerencsétlen kényszerül 17 órán át naponként, 50 kopeknyi bérért, arczának verejtékében dolgozni. A hol a szegénység nagy, ott a részegség bűne általános. És itt ismét egy profit-forrás ömlik a telhetetlen speculativ zsidó zsebébe. Ama nyomorult zsidó snapsz-lebuj-tartók, a kik ellen a felháborodott tömeg dühe fordul, ügynökei azon gazdag zsidó tőkepenészeknek, a kik 20, 30, 50 s ennél is több s ilyen snapsz-pokollal bírnak a falukon; s míg a kiszivattyúzott nép pálinkában keresi nyomorának feledését: a gazdag, mások szerencsétlenségén meghízott zsidó a távoli Pétervárott, palotáiban dorbézol, – őt nem éri el a kiszivattyúzott nép dühe.

Így a milánói „Secolo.”

De nemcsak az elfogulatlan nem-zsidók általában, hanem már a zsidóság egyes töredékei is követ dobnak e vérszopó fajzatra. Van ugyanis Oroszországban egy kis zsidó felekezet, a melynek követőit stundistáknak (biblia-zsidóknak) hívják, s a kik az embertelen tanokat hirdető talmudról semmit sem akarnak tudni, magukat egyedül csak a bibliához tartván. Ezek a stundisták közelebb a „Juzsnij kraj” című orosz lapban egy szózatot bocsátottak ki, a melyben a „zsidóhecczekért” egyenesen saját fajrokonait s hitsorsosaikat teszik felelősekké. Halljuk és bámuljunk! Egyebek közt e szózat így hangzik:

„Izraelita testvérek! Valószínűleg mindnyájan tudjátok azt, hogy ha az ember a pokoli fogfájástól megmenekülni akar, legokosabb dolog, a tajos fogat gyökerestül kiszakasztani. Hogy azonban e mellett ne érezzünk

erős fájdalmat, az orvosok előlik az illető ideget. Minálunk izraelitáknál vannak morális betegségek, a melyek nekünk több bűt, kint és szenvedést okoznak, mint a legrettebb fizikai betegségek, nevezetesen: a mi rász szokásaink, a melyek életünkbe mélyen belegyökereztek magukat! Ugyan honnan van az, hogy az orosz társadalom legkülönbözőbb elemei, a melyeknek látszólag épen semmi általános érdekeik nincsenek velünk, oly egy szívvel egy lélekkel megvetnek bennünket?... A mi pénzvággyunk, a mi telhetetlenségünk, a mi haszon utáni vágyódásunk, a mi nyereség utáni vadászatunk, a mi tolakodásunk, a mi agyafúrt jellemünk, a mi minden mértéket meghaladó piperéskedésre való hajlamunk, a mi pazarlásunk, a mi szolgálai és buta majmolásunk, a mi uzsoráskodásunk, a mi korcsmagazdálkodásunk és a mi bizományi üzleteink, mint még minden más tisztátalan üzletünk, háborítják fel az orosz népet ellenünk, idézik fel a kereskedők féltékenységet és mindenkinek megvetését irányunkban. Kétségkívül vannak köztetek becsületes, szorgalmas és minden óhajukban szerény emberek, de ezek elenyésznek a svindlereknek azon tömegében, a kik éjjel nappal azon törnek a fejüket, hogyan szerezzenek pénzt minden áron, és a kiknek életében nincsenek egyéb érdekek, nincsen más törekvés. A legújabb idők szomorú eseményei jogot adnak nekünk, benneteket, testvérek, emlékeztetni arra, hogy most alkalomszerű lenne, férges 'fogaitokat, a melyekkel másokat megharaptatok, kiszakasztani! Minden zsidóhoz, a zsidóság valamennyi nemes és hatályos erőihez ezen esdek-léssel fordulunk: Testvérek! Ébredjétek! Fogjatok nemes tetteh! Szolgáljatok népeteknek! Vessétek le magatokról merész kézzel a szennyet, melyet századok reátok kentek! Hagyjatok fel ékeskedni elhalványodott hagyományaitokkal! Elég már az, ha elaggott életképességünkkel kérkedünk! Merítsünk valamennyien az „időszerű élet” éltető forrásából! Legyünk inkább vidám, egészséges és erkölcsileg virágzó emberek! Megújulás! Megújulás! Adjátok meg népeteknek azt, a mit az élet, az idő, a tudomány és – az emberiség kötelme parancsol! Adjatok népeteknek szilárd morális meggyőződést, s ezzel visszaadjátok neki lelki nyugal-mát, és felemelitek azt felebarátainak szemeiben!”

Ugyan hol van az a „zsidófaló,” a ki az „izraelita polgártársaknak” nyersebb igazságokat tudna szemükbe mondani, mint maguk ezek a zsidók?! Hanem hát szintúgy mint mi „zsidófalók,” úgy ezek a jóra való stundisták is csak borsót hánynak a falra. Sőt az sem lehetetlen, hogy ezek a „jóra való” stundisták is csak „vizet prédikálnak, s bort isznak.” Mindenesetre azonban e zsidóktól eredő szót fölötté érdekes jele az időnek!

*

Az argenai események július 17-én ismétlődtek Új-Stettinben, egy 7-8000 lakossal bíró pomerániai városban, ugyanott, a hol f. é. február hóban a jól bebiztosított, rozzant zsinagógát maguk a zsidók felgyújtották, hogy a közvéleményt maguk részére hódítsák, az antisemiták s nevezetesen Henrici „izgatásai” következményéül tüntetvén fel a zsinagógának „antisemiták által” való felgyújtását.

Az itt előfordult s a zsidólapok által elferdítve közölt zsidóellenes tüntetésekre vonatkozólag, halljuk az Új-Stettinben megjelenő s így közvetlen forrásból merítő „Norddeutsche Presse” antisemitikus lap tudósítását, mely következőleg hangzik:

Új-Stettin, július 18. – Az itt rövid idő óta megjelenő u. n. „Neu-Stettiner Zeitung” provokációjának köszönhetjük, hogy tegnap óta valóságos zsidókravallunk van. Ez a famózus újság egész sorozatát közölte az illetlen és hazug cikkeknek, a melyek a legutóbbi időben mindinkább élesebbek lettek és személyeskedésekké fajultak el. Ha már ez által a németek boszankodása felkeltetett, annál inkább fokozódott ezen boszankodás, mert ok volt annak feltevésére, hogy két idevaló „művelt” zsidó, a ki pedig nem tartozott a „Neu-Stettiner Zeitung” szerkesztőségéhez, résztvett ezen férczművek gyártásában.

A nagy mérvű izgalomnak – a mely végül kravallt hozott reánk, – oka, Cohn Adolf szerkesztőnek és testvéreinek kihívó magaviseletében rejlett. Ezen fiatal zsidók már több ízben összekaptak a németekkel; így tegnap délután is. Midőn L u t t o s c h mérnök ezen emberek kettejét (egy, a „Neu-Stettiner Zeitung”-ban ellene közölt cikkért, a melyben őt „rabló-kapitány”-nak nevezték,) a sétatéren kérdőre vonta, ezen emberek egyike szó nélkül egy csapást mért Luttoschra egy ólmos bottal, a melyet az utóbbi úgy kiparírozott, hogy az ólomgomb tova repült. Luttosch, a helyett, hogy botjával a vakmerő megtámadókat elverte volna, csak védőleg viselte magát. Ez alkalommal egyik zsidó hátul nyakon ragadta Luttoscht, a ki, lába belekeveredvén egy fűzfabokorba, elesett. Ezt az egyik zsidó felhasználta, és egy nagy kapukulccsal fejbe verte úgy, hogy hét sebet kapott fején. Segély közeledtére s miután Luttosch ismét lábra állítatott, nagy sebtével elillantak a zsidók, futás közben azonban oly szemtelenül viselték magukat, hogy tisztességes urakat a legaljasabb módon hasonló vitéz tettel fenyegettek.

Ezen esemény folytán este nagy csődület támadt, s a midőn Luttosch egy nagy gyülekezet közepén állt, mint rendzavarót a rendőrség letartóztatta. A nép, teljességgel nem értvén egyet ezzel a letartóztatással, a városház előtt nagy tömegekben összegyűlve, követelte Luttosch szabadonbocsáttatását. Ez alkalommal még 8 személy fogatott el. Valamennyi elfogott azonban pár óra múlva újra eleresztetett.

E közben néhány csoport a „Neu-Stettiner Zeitung” helyiségéhez vonult. Alig tehető fel, hogy ezek a csoportok a valóban kedélyes – kísértetbe jövünk azt mondani, hogy: ártatlan – hangulat mellett, már előre azon szándékot táplálták, hogy kihágásokat követnek el. Azonban az épület emeleteiről kődobálásokkal fogadták őket, és most ezek a kövek lettek védelemre felhasználva. Ez volt a kezdete a kihágásoknak. Sok más zsidóházban is aztán később ablakok, boltok, lámpák sat. szétromboltattak.

A „Neu-Stettiner Zeitung” egész személyzete ma, mint halljuk, a polgármester által hozzá intézett meghagyásra a vaspályával elutazott. Ez a rendszabály nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy további sűrűdásoknak a keresztény és zsidó lakosság közt eleje vételessék. –

– Új-Stettin, július 19. – Sajnos, a zavargások tegnap este is és pedig tokozott mérvben ismétlődtek. Csak kevés zsidóház maradt sértet-

lenül A zavargók azonban csak a zsidók tulajdonát rongálták, a zsidókat magokat azonban kímélték. Amint halljuk, a rendőrség elégséges intézkedéseket tett arra nézve, hogy a kihágások szándékolt ismétlése meg ne történhessen. Azon tegnapi tudósításunk, hogy a „Neu-Stettiner Zeitung” személyzete a polgármester úr meghagyása folytán elutazott, helytelen. Ezen sajtóhősök inkább futva mentek el innen, minekutánna helyiségeik kulcsait a rendőrséghez beküldték. Mert hát elérték céljukat. Értelmes zsidók tegnap maguk is beismerték, hogy a „Neu-Stettiner Zeitung” az ő hecczeléseivel adta a legtöbb okot a keresztények és zsidók közti összeütközésre. Egyébiránt az a körülmény, hogy az ablakok a zene taktusai szerint dobáltattak be, különös érzést keltett. –

Új-Stettin, július 20. – A megelőző két éjen át itten végbement dolgokhoz, a melyek remélhetőleg nem fognak megújulni, s a melyek nagyon is jelzik azt a nagy ellenszenvet, a mely keresztények és zsidók közt fenáll, – hozzáadjuk még, miszerint még tegnap is, egyes zsidó-asszonyok nem tudták megállani, hogy keresztényeknek megjegyzéseket oda ne kiáltozzanak, a mely megjegyzések valóban nem oly neműek, hogy a békét helyreállíthatnák. Ezek a megjegyzések leginkább a zsidó gazdagsággal való henczegezésből állottak, a mellett azonban a keresztények oly nevekkal is illettettek, a melyek, mint nagyon disznó kiszólások, nem mondhatók el. Ennek a következménye az lett, hogy egy zsidóasszonyt e miatt, saját lakásán a megsértett keresztények jól eldöngtetek.

A szomszéd L o l l i n faluban, hír szerint, az ottan lakó egyetlen zsidó ellen hasonló kihágások követték el, mint itt Új-Stettinben. Okot erre annak a zsidónak egy nyilatkozata szolgáltatott, a melynek elmondásától olvasóink érzelmét megkímélni akarjuk.

A neustettini zsidóellenes tüntetésekre már július 23-án következtek a szomszédos H a m m e r s t e i n városban előfordult tüntetések. Ezekről a „Reichs-Herold” jul. 27-ki száma a következőket írja:

Hammersteinből arról tudósítanak bennünket, hogy szombat este ott zsidókravall volt. Új-Stettinből Izrael kivonul, és mint sáskasereg telepedik le a közellevő helységekbe. Ilykép egy csapat Hammersteinbe is jött. Ez az ottani polgároknak nem tetszett, és felhívták ezeket a zsidókat, a várost újra elhagyni. „Mi már zsidókkal úgyis eléggé meg vagyunk áldva”, járt szájról szájra. A zsidó N a t h a n s o n, a ki a fürdőben időző polgármestert helyettesíti (!), felolvastatta a büntető-törvénykönyvnek a lázadásról szóló szakaszait, és a kerületi főnöktől öt zsandárt kért. Ezek jövetele jeladás volt a kravallra, a zsidóknak bedobálták ablakaikat, sőt még az ablakszárfaikat is összezüzták.

Ugyancsak a pomerániai zsidóellenes tüntetésekről az „Ostend-Zeitung” jul. 31-ki száma a következőt írja:

A zsidókravallók Pomerániában, – a melyekre nézve az egész felelősség, mint már már többször constatáltuk, egyedül a „zsidó polgártársak” terhére esik, – szaporodnak, és bizonyítják azt, hogy a nép nem szándékozik tovább tűrni a gyalázatos zsidó uralmat, a melynek nyomása alatt oly sokáig nyögött. Tegyen a kormány mielőbb intézkedéseket a keresztények védelmére, mert egyedül csak erről van a szó a zsidókérdésben, és jöjjenek a zsidók végre arra a meggyőződésre,

hogy a kétségbeesés fenyegető szövetségese a benszülötteknek; lépjenek föl a zsidók szerényen és ez által vegyék elejét annak, hogy a hosszú éveken át tartó és titokban táplált harag sajnálatraméltó kitérőkre jusson. Minden csalódás a nép valódi hangulata fölött végzetes lehet, azért teljességgel szükséges, hogy „zsidó polgártársaink” azon meggyőződésre jussanak, hogy: „a keresztény német nép jóllakott a zsidó gazdálkodással.” Mint a „Norddeutsche Presse” jelenti, Barwalde városkában (Új-Stettin mellett) sajnálatraméltó rendzavarások történtek, a melyek az által idéztettek elő, hogy egy Leibholz nevű zsidó kereskedő egy keresztényt megvert, (egészen á la Kantorowicz!) úgyszint az Új-Stettintől háromnegyedmérföldre fekvő D a l l e n t i n faluból is zavargásokat jelentenek, a melyek egy Gronemann nevezetű falusi zsidó boltjának lerombolására vezettek.

Ezeket kívül augusztus elejéről még B u b l i t z, P i e l b u r g, Schievelbein és P o l z i n, pomerániai falvakból is jelentenek a lapok zsidóellenes tüntetéseket.

Úgy látszik tehát, mintha a németeknek nagy kedvük lenne a muszkák példáját követni. Egyébiránt a német antisemiták a zsidókérdés „törvényes” megoldására is ernyedetlenül készítik elő a talajt, a birodalmi gyűlési választási mozgalmak körül kifejtett élénk agitációval, s e tekintetben az utolsó hetek alatt egy nevezetes esemény történt, s ez: az antisemitáknak kiválása a conservativek közül, s ezzel kapcsolatban egy külön német antisemita párt alakítása.

Tudvalevőleg a conservatív párt volt az Németországban, a melynek köréből, ha eredetileg nem is indult ki a németországi antisemita mozgalom, de e párt körében talált legtöbb követőre. így a m. évi november 20-ki és 22-ki emlékezetes porosz országgyűlési zsidóvitában is a conservativek, karöltve a centrummal, képviselték az antisemitismust.

De, éppen e zsidóvita minden kételyt kizáró módon tanúsította azt is, hogy a conservativek elégedetlenek ugyan a mostani zsidós állapotokkal, de nincs meg bennük a bátorság arra, hogy az A után B-t is, sőt, ha szükséges, Z-t is mondjanak. Pedig ha az ember célzt akar érni, akkor nem elég, – panaszkodni, hanem cselekedni is kell, és pedig erélylyel.

Érezték ezt a német antisemiták, a kik jó részben tulajdonkép s z a b a d e l v ú e k; de conservatív szövetségeseikkel, az ügy érdekében, jó lábón maradni akarván, nem bolygatták ezt a dolgot.

A múlt hóban azonban egy esemény adta elő magát, a mely az antisemiták túlnyomó részét a conservatív tábor elhagyására, és egy külön antisemita párt alakítására bírta.

A conservatív választási központi bizottság ugyanis, Berlin összes választókerületeire nézve felállította a képviselőjelölteket, s

ezen jelölt felállításnál az antisemitákat teljesen mellőzte. Ez az illoyális eljárás egy, július 11-kén tartott berlini conservatív gyűlésen viharos jelenetekre adott alkalmat, minek következménye lett, hogy az antisemiták, kik a berlini 2-ik kerületben Sonnenbergi Liebermannnt akarták candidáltatni, július 18-án, egy igen népes gyűlésükön kimondották, hogy ők a maguk lábán akarnak ezután járni, a következő határozati javaslat majdnem egyhangúlag elfogadtatván: „Az 1881. évi július 18-án, a berlini Bock-serfözde termében összegyűlt berlini polgárok, a berlini választó közönséghez nem méltó dolognak tartják azt, továbbra is bármely irányú párt által magukat tyrannizáltatni és maguknak képviselőjelölteket feltukmáltatni engedni. Sőt inkább szükségesnek tartják, Bismarck herceget april 2-ki beszédében adott szavánál fogni, és az új birodalmi gyűlésbe csak olyan képviselőket küldeni, a kik képesek és elhatározva vannak arra, se jobbra se balra nem tántorodva, a német nép óhajaiért és szükségleteiért sikra szállani.”

Egyúttal jelszóul kiadatott, hogy, ha bármely pártbeli képviselőjelölt az antisemiták két fő programpontját: a zsidókérdést és a s o c i á l i s k é r d é s t magáévá teszi: azon jelölt mellett szavaznak; ellenkező esetben pedig ott, a hol kilátás van a győzelemre, saját antisemita jelölteket fognak felállítani.

Ennek a határozott fellépésnek azonnal meg is lett az eredménye; mert Schultze Gyula és Cremer, eddigi képviselők, hogy mandátumaikat megtarthassák: a berlini antisemita ligának augusztus 2-án tartott nagy gyűlésén megjelenvén, ott tartott program-beszédekben határozott antisemitáknak declarálták magukat; ugyszinte fellépett Stöcker Berlinben Virchow ellen, és Henrici Berlin egy másik választó-kerületében szándékoltaik jelöltül kikiáltatni.

Így állván a dolog, mi csak sok szerencsét kívánhatunk németországi elvbarátainknak a küszöbön levő birodalmi gyűlési választásokhoz. Adja Isten, hogy teljes siker koronázza küzdelmeiket!

Az első győzelmet a drezdai antisemiták már is kiküzdötték: az ottani 5-ik választókerületben, a szászországi tartománygyűlésben eddig ült egyetlen zsidó képviselőt, Lehmann Emi 11, a július-ri-én végbement választás alkalmával az antisemiták rútul megbuktatták. Legyen ezen első győzelem jó előjel a birodalmi gyűlési választások kimenetelére nézve!

De még más irányban is szaporodnak az idők jelei. A „Jüdische Presse” című tekintélyes zsidólap július 14-ki száma ezt írja:

»Az angol kormány legközelebb a magas portával az oroszországi zsidóknak Palaestina-ba való telepítése iránt tárgyalásokba fog bocsátkozni. A gyarmatot angol védelem alá kellene helyezni; csak ez esetben lenne meg a szükséges biztonság. Reméljük, hogy a tárgyalások jó eredményre fognak vezetni. Ez esetben a föld- és szerszám-vásárlás körül való segíezésre tekintélyes pénzüsszeg szükséges, és a Palaestina colonizációjára alakult társulat jól tené, ha ez iránt felhívásokat közölne a zsidó és politikai lapokban. Tán az Alliance is közreműködik e nagy feladat véghezvitelében.»

Hogy e szép terv mielőbb valóság legyen: mi nemcsak az oroszországi, hanem a „magyar” zsidóság érdekében is hön öhajjuk.

Nyílt levél a fővárosból.

Budapest.

T. szerkesztő úr! – B. családapának múlt hó végén pénzre lévén szüksége, elment egy f...na-utczai korcsmároshoz, G...k M... zsidóhoz azzal, hogy kötelezvényre 100 frot kívánna. G. kijelenti, hogy nincs; mégis szánakodva azonnal kérdi: „Wie lange möchten Sie das Geld brauchen?” mire B ismerősöm, kinek előadása után írom e sorokat, egy két hónapot említett. Erre kis gondolkodást színelve, utasítá az uzorás B-t, írta 96 frtról kötelezvényt; midőn ez megtörtént, elolvassa az uzorás, és kezdi a pénzt összeszedni, mialatt kinyilatkoztatta a kundsaftnak, hogy csak 81 frot kap, mert a 15 frot kamatot előre levonja. B. gondolkodott az uzorás szemtelensége fölött, de eszébe jutván, hogy a 81 frotra épen nagy szüksége van, s hogy egy hó alatt az összeget okvetlen visszafizetheti, reá szánta a 15 frot kamatot. Midőn a kötelezvényt az uzorás már eltette, és ismerősöm is a 81 frotot eltenni akarta, alázatosan megszólítja az uzorás, hogy állítson még egy váltót is ki ugyanazon összegről, az ő t. i. az uzorás nagyobb biztosítására. Ismerősöm felindulását elnyomva, ezt is megtette; másnap azonban elment J. nagytekintélyű ismerőséhez, s tanácsát a jövőre nézve, esetleg segélyét kérte ezen reá nézve drága megegyezést illetőleg. J., ismerősömet a hálóból kimenteni akarván, elküldte őt az uzorásért, ki hosszas vonakodás után azon hiszemben, hogy ismerősöm fivéréhez hívatik, pénzének felvételére útnak indult; az út közepén azonban egy emeletes házba térvén, onnan azon kijelentéssel tért vissza, hogy „rosszul érzem magam, nem mehetek tovább,” hanem helyette a vele kijött R-th (zsidó) ügyvédje fog elmenni. Ismerősöm tehát R-th ügyvéddel ment J. úrhoz, kinél dr. R-th ügyvéd úr jónak látta az ostobát játszani, a mennyiben igazolta, hogy ő, a dakter, az uzorás G...k védője, de hogy a 81 frottól mennyi kamat fizetendő stb., ezen kérdésekre kitérő válaszokat adott. Végül átvette a 81 frotot, J. úr azon nyilatkozata mellett, hogy tartsa meg R-th ügyvéd úr a kötvényt és váltót is a pénz mellett másnapig, míg a kamatok felől az uzorással tisztába jön. – Másnap, miután egy két órán át hasztalan várták J. és ismerősöm az uzorást és védőjét, ismerősöm ment az uzoráshoz, kinél az ögyvéd urat

is találta. Itt barátságosan szólítja meg az uzsorás: „Was gebén Sie mir auf die 81 Gulden?” (Mit ad a 81 frtra?) Ismerősöm 8% kamatot ígért; mire az ö g y v é d és uzsorás egyszerre gúnynyal felkiáltanak, hogy ez csekélység. Komoly arczczal odaszól aztán az uzsorás, hogy „tudja mit, adjon 12 frtot és fizesse meg a 2 frt perköltséget.” Ismerősöm, miután a dr. úrnak szemére vetette, hogy ügyvéd létére ő is az uzsorakamatot követeli, határozottan kijelenté, hogy többet nem ad, és visszament J. úrhoz. Ide jött nem sokára R–th ügyvéd is, és többek között az ő p e r k ö l t s é g é t itt is kívánta. J. úr, midőn az ügyvéd elismerte, hogy ismerősöm a 96 frtos váltóra csak 81 frtot kapott, és az uzsorás védencze a 81 frtot már megkapta, a 96 frtos váltót és kötelezvényt zsebre téve, utasítá R–th ögyvéd urat és uzsorás cliensét, ki őt megbízta, ügyvédi díjainak a törvény útján behajtására.

Ezen útra azonban dr. R–th ügyvéd úr rá nem lépett; mert hátha sülyesztőre tette volna lábait, melyek birtokosának kár volt dr. diplomát adni.

–y.

Hangok a vidékről.

– Nyílt levelek a szerkesztőhöz. –

Arad.

Lezajlott az aradi követ választás. Chorin Ferencz, az eddigi aradi zsidó képviselő, csúfosan megbukott. – Lehetetlen leírni azt az örömet, mely városunkat elárasztotta ama pillanatban, midőn a keresztény jelölt, Náray Imre győzelme kétségtelenné vált. Arad újra méltó lett önmagához, és úti füvet kötött a népszerűségi handlé: Chorin Ferencz talpa alá!

Midőn e tényt e füzetekben is jelzem, nem szabad megfélekednem azon szerepről sem, melyet az eredmény kivívásában e röpiratok játszottak. A gúnyos mosoly, melylyel az itteni zsidóság ezen antisemita folyóiratot kifigurázni akarta, eltűnt; – megcsappant a héber jókedv, midőn az antisemitikus eszméknek ily rohamos gyarodását és terjedését kellett látniok Náray Imre megválasztásában... Mert azt mindkét párt beismeri, hogy a választás nem politikai, hanem faji küzdelem volt, azzá tették azt a zsidók, kik leplezetlenül kijelentették, hogy szavazatukat első sorban mint f a j a b e l i e k fogják adni Chorinra. .

Hogy a zsidók elleni indokolt, mély ellenszenv mindinkább nyíltan és erővel lép fel, azt e választás alkalmával az is bizonyította, hogy a föld népe t i t o k b a n f e l v o l t f e g y v e r k e z v e, el levén szánva, hogy Náray bukása esetére az itteni zsidóságot megtámadja. – Nem azért közlöm ezeket, mintha a tervezett mérszárllást helyeselni akar-nám: csupán constatólom, hogy a zsidókérdés immár a nép minden rétegeit áthatni kezdi, és hogy a békés megoldásnak mielőbb erős repressiv kormányi zsidóellenes intézkedések útján meg kell történnie, nehogy a sanyargatott nép végső türelmét is elveszítvén, rettenetes boszút álljon zsidó hóhérain.

Még egy tanulságot menthettünk e választásból és pedig azt, hogy még mindig elég erősek vagyunk a zsidók ellenében, ha ö s s z e t a r t u n k. – Addig is, míg az antisemita liga megalakulhat, támogassuk

egymást a közös veszély ellen, egyesült erővel, egy eszme lobogója alatt védekezünk a „fojtogató semitizmus ellen, mely ezer utakon megsemmisítésünkre törekszik.

K-

Nagyvárad.

A zsidó mindig zsidó marad.

A nagyváradai függetlenségi párt matadorjai ugyancsak neki gyürköztek a zsidó dicsőítésnek; Hegyesi Márton barátunk is hónapok óta mosogatja fehérre a szerencsét, és untatja a jámbor keresztyént zsidóbarát „Ellenrőpirat”-aival, (Hagyjuk őt békében, nem ellenrőpiratoz ez az ember többé! De mortuis nil, etc. – Szerk.) készítették is elő irgalmatlan módon a talajt széptevő jelöltjüknek, bizonyomra mondom, nem volt olyan szép szó, amivel e tollas népséget el nem halmozták; lett is belőle olyan zsidó világ, hogy csakúgy röhögött rajta a nyúlborön nem megméltóságosodott keresztyén lélek.

Hogy adták az ajtót szegények egymásnak, ahol az ajtófelen meglátták a zsidómiatyánkot, ha száz függetlenségi párti lett volna is, egyhangúlag kiabálta oda: Zsidó! – hát a miénk! (A nagyváradai függetlenségek leczkét vehetnének az aradi függetlenségeiktől. – Szerk.)

Tartották is magukat erősen a jebuzeusok, pláne az egyik már oly magasra tartotta az orrát, hogy tisztelgést követelt a függetlenségi párt vezéreitől, s nagy kegyesen megígérte, hogy a kocsisát oda szavaztatja a tisztelgő urak pártjához no persze, ha van a kocsisnak szavazata, kutassák ki, a kik ráérnek.

Kutyából nem lesz szalonna!

A júdásfajzaból nem lesz keresztyén!

De ne tessék ám gondolni, hogy a szabadelvű párttal szavazott ez a rongy nép, az ugyan nem istenkedett neki, fel sem vette volna, amint-hogy megtörtént, hogy az egyik zsidó király, U. I., aki a kormánypárt részére zsidó tábort akart gyűjteni, úgy kiheppent a szavazásból, mintha szavazó sem lett volna

De uramfia! miért is adnak nekik szavazati jogot?! – Tudja is az, mirevaló, azt hiszi, hogy azért emanczipálták, hogy ezután neki fizessenek.

Hát hiszen meg is járták a jebuzeusok.

Aminthogy közeledett a választás napja, kezdtek hegyelni, úgy hegyezkedtek mint három cső tengeri egy zsákban, övük volt a világ, más ember, akárki fia volt, térhetett előlük.

A. választás napján összegyűltek a Rhédey kert vendéglőjében, ott összedugták a íejöket mint a birkák a meleg napos időben, s várták a zsák bankót, meg a féderes kocsit, hogy no most már Jehova népére is rávirradt a rebach napja. Elfelejtették a talmud bölcs mondáját, hogy „kinek a fején vaj van, ne menjen a napra” kezdtek dorbézolni, köztük az a zsidó király, aki löcslábaira olyan, a magyar viseletet elcsúfító nadrágot húzott, hogy mikor ő fenségénél, a koronaherczegnél disztelenkedett, hát két embernek kellett mellé szorulni, hogy el ne görögjön mint valami szekerkerék.

Mikor aztán eljött az idő, hogy szavazzanak, mert azt gondolták, hogy most fizetnek: nem ment a féderes kocsi, nem ment rebach

siettek erre nyakra főre a választási helyre, de már akkor be volt zárva orruk előtt az ajtó, ordítottak mint a sakál, hogy: „szavazunk!” – Utoljára is két városi hajdú hajtotta el ezt a csordát az ajtó előtt, de azok is megjárták, mert a nyálas szájú zsidók úgy tele köpködtek a képöket, hogy talán még máig is mosogatják őket; azt hiszem azonban, hogy a vereshagyma-szaft megmarad rajtuk míg a világ, hogy még magok is azt kérdik az utcán, mikor nem látnak senkit, hogy „miféle zsidó jár itt, mikor én nem látom.”

Ezeknek adott polgárjogot a nemzet! – Ezeket ruházta fel a törvény vagyonszerzési joggal? – Ezeket, kik nagyobbára szabadkőművesek, és hirdetik az emberi méltóságot, de csak azért, hogy méltatlanok tudjanak ott, hol a gsaft erősnek mutatkozik.

A zsidók állami fejlődése az ezüst, arany és papiros emelkedéséhez van kötve; állami életök soha be nem válik egyik államéba sem; leikök alapjában van megromolva, és valóban áll az a zsidó viccz:

– Táti, – szól a zsidó gyerek apjához, – nézd, 5 firtot lettem.

– Add be fiam a rendőrséghez, hogy becsületes légy.

– Táti, hátha 60 ezer forintot lennék?

– Azt tedd el, mert nincs szükséged mellette a becsültre.

–r.

Aradmegye. (Pankota.)

T. szerkesztő úr! – Folyó évi május hó 6-án Singer Adolf sémita Aradon engem kért, hogy küldjem meg számára a „12 röpirat”-ot. Én erre aztán május hó 23-án egy nyílt levélben tudósítottam a nevezettet, hogy most szolgálhatok „röpiratok”-kal, és pedig leszállított árért; mire ő a helyett, hogy a nagybecsű röpiratokat megrendelte volna, június hó 8-án kelt levelében felelt, mely feleletre én a választ június 21-én küldtem meg neki, mely választ tisztelettel ide mellékelve azon kérrsel küldöm meg tekintetességednek, hogy a tényállás valódisága tisztáztassék, s ennélfogva van szerencsém becses füzetei hasábjain Singer Adolf spiritus-kezelő, borvegyész s jebuzeusnak, az ön „röpirataira” vonatkozólag ellenem intézett megtámadása ellenében a következőket előadni, annál is inkább, hogy a közönség ezzel is több tudomással bírjon a zsidó pöf-feszkedés, fajvélemény és akaratról.

Hogy pedig a t. közönséggel tökéletesen megértethessem, és sémita barátunk soraira tüzetesen felelhessek, szükségesnek látom annak lényegesebb részeit pontonként elősorolni, ugyanis:

1-ször. Sémita úr a „röpiratokban” foglalt igazságokat iparkodik kétségbe vonni, oly formán, mintha azok minden sorában szándékos ferdítéssel találkozni az olvasó, s a „röpiratok” szerzője, valamint követői, egyesek gazzetteiért akarják elsöpörni az egész zsidóságot a föld színéről. Már pedig kedves sémita barátom, tessék csak a „röpiratok”-at szorgalmasan lapozgatni, s meg fog győződni, miszerint a „röpiratok” bármelyik számában nemcsak egyes, de az egész Magyarhon minden vidékéről alapos adatok vannak közrebocsájtva a zsidóság nemcsak egyesinek, hanem zömének piszkos gaz üzelmeiről, melyekkel a keresztény népeket, mind anyagilag, mind erkölcsileg tönkretenni törekednek; ennélfogva úgy hiszem, láthatja ön, hogy az ön iratában használt „egyesek gaz-

tettei” nagyon helytelen kifejezés; mert önök sémita faja közt fehér hollóként tekinthetjük azokat, a kiknek piszkos üzelmei a nép romlottságát előmozdítani nem segítették volna, tehát ebből beláthatja ön és faja is, hogy a „röpiratok” szerzője, úgy követői morális kötelességükké tették, nemzetüket e vérszopó piócza faj további szivásától, a mennyire lehet, megóvni, s így egymás iránt a legnagyobb keresztényi szeretetet gyakorolva, az igazságot keresni a gazság ellen; e szerint tehát a „röpiratokban” önök számára kárhoznak, a mieink számára igazságnak kell következni, s önök tanulják félteni ez igazságot.

2-szor. Sémita úr a „nagyzás hóbertjától” megszállottaknak állit bennünket, „az álkereszténység egy fanatizált, őrjöngő, számba sem vehető kis töredékében.”

Erre vonatkozólag ki kell jelentenem tisztelt jebuzeus úr, miszerint ez ügybeni felfogása és tudomása nagyon téves eszméken alapszik; mert mi a nagyzás hóbertjától legkevésbé sem vagyunk megszállva, de önök igenis a „kicsinyzés azon hóbertjától,” vannak megszállva akkor, a midőn gonosz lelkiismeretök őrjöngő furdalásai közben erővel elakarják önmagukkal hitetni, miszerint ezen önök ellen táplált méltó gyűlöletet csak a kereszténység parányi része táplálná. Nagyon csalódik édes sémita uram, mert e tekintetben majdnem egész Európa, a mely, úgy hiszem van tudomása, hogy a keresztény világ zömét teszi, átlátja, átérzi és tapasztalja az önök faja által történt romlását; ne kecsegtesse tehát önmagát azon álcshalódással, miszerint csak az „álkereszténység kis része” vélné „magában öszpontosulva látni az egész keresztény világot a túlnyomó többség ellen,” mert a többség máris, s rövid idő múlva az egész, önök ellen fogja fordítani azon fegyvert, a melylyel már rég küzdenie kellett volna.

Ön meri felhozni azt, hogy Deák Ferencz és dicső Széchenyink közbenjárók voltak az egyenjogúság létesítésében. Igaza van; de kötvé hiszem én is, ön is, hogy, ha ezek az önök sémita faját úgy ismerték volna mint jelenben ismerve van, csak egy hanggal is pártolták volna nagy hazánkfiai ezen, ránk nézve oly veszélyessé vált egyenjogúságot; miután azonban a magyar mindig nagylelkű volt, úgy itt is tekintetbe nem véve: kiknek, – nagylelkűleg megadta a polgári egyenjogúságot, egy oly fajnak, melytől hálát remélve oly annyira csalódott, mert e fáj, hála fejében, minden törekvésével oda irányult, hogy, ha ideje-korán meg nem gátoltatik, e drága Magyarhomból, melyet őseink drága véren szereztek, handlé módon Zsidóországot csinálna. Ebből átláthatja tehát t. sémita barátom, miszerint az ön által nagyjaink neveivel oly henczegőleg czitált polgári egyenjogúság nem önök saját érdemeinek, hanem a magyar nagylelkűségnek köszönhető; de valamint minden meg nem érdemlett adomány elvonható bizonyos csőcseléktől, úgy sohse ringassa magát azon balga vakhitben, hogy önöktől nem, s hogy önök ezen egyenjogúságot fogják tudni tartani s védeni saját részükre; mert amint elvesztették a nemzet becsülését, mely azon egyenjogúságot adta, elvesztették, úgy elvesztették önök ezzel egyetemben az egyenjogúságot is, s a nemzetnek gondja lesz annak, mint meg nem érdemlettnek visszavonására; s akkor tisztelt sémita barátaim, be fogják látni, miszerint nem az „ál”-, de az összes kereszténység iparkodik önökkel mint veszélyes fajjal minden társadalmi összeköttetést megszakítani, s romlott sémita fajukat

minden nemzeti, társadalmi s más hasonló köreiből véglegesen kizárni, s akkor önmagának tarthatja fenn azon szemtelen kifejezést, a mely az ön orthodox „műveit” agyafúrtságából származott: t. i. „az örültek házába való vándorlást;” mert biztos vagyok róla, miszerint többi hős társai is az alkalommal ott fognak találni méltó lakást maguk számára.

Farkas István,

(Vége a jövő számban.)

Ungmegeye.

T. szerkesztő úr! – Megyének képe, bár a termény dolgában meglehetősen vagyunk, szomorú, mert dús aratása csak a zsidónak lett, alig lévén a megyében ember, az utolsó napszámostól fel a legelőkelőbbekig, ki nem adós; de az adósok mind csak zsidónak adósok, mert ha akad is 1000 keresztény között 1-1, ki pár forintot kölcsön is képes adni, az csak a zsidónak adja azt kölcsön, s a zsidó bármily gazdag, e pénzt 15%-ra mégis kölcsön veszi s kiadja úgy, hogy az esztendőszámra kölcsön vett nagyobb összeget alig 10-15 firtos csoportokra osztja, s ez apró csoportokat adja ki kölcsön váltóra, de csak három hétre; 15 firt után 5 forint a kamat 3 hétre és egyszer az erdőre fáért menni, a mi 1 firt, tehát 6 firt 3 hétre, vagyis 2 firt hetenkint; így a 15 forintnak 104 firt az évi kamatja; de a kölcsönző 4-5-ször is rászorul évente 15 firtos kölcsönre, mi 3 év alatt tönkre teszi. A gazdák összefogva marhával szántottak be, mert soknak nincs meg a szükséges két, hanem csak egy lova, vagy a másik kis csikó miatt vagy egyéb okból nem volt használható,

Ha keresztény kölcsönöz kereszténynek, sok esetben soh'se látja pénzét, míg a zsidónak egyéb dolga nem lévén, addig lótfut, míg kamatját is, tőkéjét is megkapja. A zavadkai 48. sz. t. j. könyvben C. 1. alatt atyám 59 forintot kebeleztetett be; az alperes még 1873-ban elhalt, ügyvédünk 2 elhalt, a második elvesztette kötvényünket, a fáradságon felül apródonkint, akarva nem akarva, 60 forintot elköltöttünk, hogy pénzünkhöz hozzá jussunk; – az árvaszék az ingatlant saját hatáskörében két év előtt eladta, pénzemet, 5%-ra a bankban heverteti, én pedig 15%-os adósságomért, melynek csak egy részével óhajtottam tovább is adós maradni, a váltótörvényszéknél bepereltettem; így nemcsak a 15%-ot fizetnem, hanem a zsidó fiskálist is díjaznom kellett, az eset tanulságos, én elmondom.

Egy zsidótól birtokot vettem s 647 forinttal adós maradtam, mert az én birtokomnak vevője is nékem maradt 432 forinttal adósom; az én adósom 7% mellett sola váltóra, én pedig 15% mellett bankban használni szokott váltóra maradtam adós; sola helyett magam ajánlottam ily váltót, a kamatok 8%-nál magasabb levén. A terminusig a zsidóm arra kért, ne fizettessek adóssommal, ha az nem tehetné, ő ezen 432 forintért elvár, csak a többit készítem el; azt el is készítettem, a váltólejárát órájában eljött a zsidó, hogy adjam hát neki azt a 432 firtos kötvényt, mely szinte még 14 nappal elébb, mint az enyém lejárt, 65 firt engedéssel, ő majd elmegy adóssomhoz, s még más 65 forintért 3 havi időtartamra kegyelmet ad neki, de úgy, hogy aratás előtt két hóval legyen a lefizetés ideje, a mikor ez semmi módon másképp ki nem bújhatna a bepereltetés alól, mint egy 3-ik 65 írtért. Természetes, hogy én adósom lejárt szó-

láját átadni soha nem szándékoztam, hanem helyette az összeggel én akartam a zsidónak, adósa maradni, tőle ily összegnél kevésbé félve, s adósomat, ki egy távoli rokonomnak férje, nem akarván zsidó által tönkre tétetni; zsidómtól 14 napi haladékat kértem, váltómegújítás és 8 forintnak fizetése mellett, ezalatt bankból felvenni óhajtván ez összeget; de zsidóm 15 frtot kért (30%), különben rögtöni beperléssel fenyegetett; én e köpenyforgató álnokságon megbotránkozva azt mondtam, hogy marsch, marsch, marsch! pereljen be, s ő daczára hogy tudta, hogy részére nyerendő kölcsön végett váltót adtam be a bankba, s hogy váltómra pénzt többet is kaphatnék ha kérnék, daczára, miként tudta, hogy 142 frt havi fizetést húzok, 40 hold földemet magam használok, 3000 frton épített házam építési költségét, anyagát, szóval mindent az utolsó szögig kifizettem, – váltómra nemhogy beperelt, de sőt külön rangsorozati feljegyzést kért a telekkönyvben 3 rendbeli birtokocskámra, – s én a bankból 48 óra alatt a pénzt kikapván, egy hétig, míg váltóm a törvényszéktől vissza nem jött, zsebemben hordozni kényszerültem. Aztán váltóm visszanyerése mellett, a pénzt az Ungvárt lakó ügyvédnek kifizettem, a rangsorozat kitörlési kérvényt, nyugtát és kitörlési nyilatkozatot egy keresztény ügyvéd szívességből nékem megcsinálván, az ahhoz szükséges bélyegeket még a nyugtára is magam pénzén megvettem, és zsidóm neje, (mert zsidóm rég vagyombukott, a miért 15 év előtt 2 évi tömlöcöt ki is ült: saját szavai szerint, 2000 forintot néhai R. tiszti ügyésznek elüzetett kimeneküléséért); tehát zsidóm neje a kitörlési nyilatkozatot aláírni ügyvédem általi felszólításomra sem akarja, daczára, hogy már 5 hó előtt minden megítelt kamatot, tőkét, perköltséget, egy-szerre a fizetési meghagyás leérkezése napján kifizettem.

Ügyvéde Dr. M zsidó ügyvéd azzal vigasztalt, hogy ő (a zsebemben levő kész) kitörlési kérvényt 8 forintért elkészíti, zsidóm nejével R. Ábrahámnéval aláírattja; de én a 8 forintot lefizetni nem akartam, hanem kitörlési keresetemet a telek k. bírósághoz ügyvédem által beadtam. Tudom előre, hogy a perköltséget nem fogom zsidónémon megvehetni, mert ez képes azon 20 frt kedveért mindenét vejére íratni, kinek nevének eddig mindene állott. (De igaz, ez is megbukott már, no de van még 3 fia 3 leánya azonkívül, megáldotta isten a hazát velük. Éljenek sokáig, kövessék apjuk nyomdokát.)

Azt hinnéd, tisztelt olvasó, hogy már vége e szép, igaz történetkének; ohó, nem zsidóval kellene akkor szemben állnom.

Zsidó ügyvédje által rám íratott, hogy 150 szekér trágya s 20 szekér szalma árát neki fizessem meg, különben beperel, vagy fizessem ki neki a már számtalanszor kért 7 forintot; ezt rögtön a levél vételekor boszúságomban megvittem neki, mondván, hogy nem a fentiekért fizetek, miket nem láttam, hanem azért, mert 7 forintért nem vagyok hajlandó egy napomat elveszteni, és zsidó ügyvédjére a tárgyaláskor ránézni; de épen péntek estéje lévén, a pénzt fel nem vehette, hanem lehordott, amint a száján kifért, mindenféle sértő szavakkal, mire azonban más tanúk nem lévén, mint neje, fia, lánya: zsebre kellett vágnom a megtiszteltetést, s még szerencsém, hogy ők rám nem fogták azt, a mit nekem mondtak.

Egy kisbirtokos.

(Vége a jövő számban.)